

ABAÚJI EGYHÁZMEGYE

GÖNC¹

[...] Papsághoz [...] kettő. Egyik Pa[...]. [...]lek mező szélén vagyon, nagy szőlő. [...] akaratjában vagyon, ha művelteti. Ha nem [...]. Szántó föld, mind az [...] külön-külön [...] rendeltetve vagyon elegendőképpen me[...] Papsághoz való földnek hívnak. Rét három (négy). Egyik nagy rétnak mondatik, a másik is Pap rétének neveztetik. Harmadik a Hosszu réten való határon vagyon. *Negyedik a Túreocz farkon, Kerek rétnak neveztetik.* Integra quarta mind borból, búzából, a fejedelem dézsmájából. Offertorium esztendőben kétszer való eljárás városszerte minden személytől, aki a prédikáció hallgatásra felgyülekezik, meg a szolga rendtől is, kiszedettetvén a maga embere által. Költ ez a szokás Caroli Gáspár uram idejében, hogy a maga embere által szedettesse. Esketéstől semmi fizetés nincs, hanem a felhirdetéstől két-két pénz. *Vidékitől egy egész forint jár, de mindazáltal, ha Prédikátort hoz is magának a vidéki ember, ugyan egy forinttal tartozik, és az itt való Prédikátoroknak szabadságában vagyon, ha megengedik, avagy nem. Sőt az itt való Prédikátoroknak híre nélkül a vidéki meg sem eskettetheti.* Kereszteléstől minden komának az ő jóakarata szerint, amit akar fizetni. *(Két-két pénzzel tartozik.)*

Fél mázsa faggyúval tartozik a város. Kenderföld nincsen. Két káposztakert vagyon. A város alsó végén egy gyümölcskert vagyon Papsághoz, kiben veteményt is tehet a Prédikátor. A Veres hegyi szőlők alatt is vagyon egy kis gyümölcskert, Grejzel János kertje mellett.

Káplánság jövedelme

Három szőlő vagyon. Egyik a Veres hegy szőlő, kettei *(másik)* az árok mellett. Szántó föld nincsen, hanem egy a Kis mezőn vagyon, és akit a plébános jóakaratajából ad. *(Másik vagyon az [...], mely szántó földnek jobb, és szabadságában vagyon a Káplánnak, mire akarja fordítani.)* Rétet a város rendelt a pázsit mellett [...]. Pénzfizetés huszonöt *(hús)* forint. Búza a várostól [...] köből. A Prédikátor számára való quartából tizenkét köből. A quarta borból száz köből bor, hét iccéjével, ugyan a plébánostól. Egy gyümölcskert a scholán kívül. *Káplánsághoz való házhely a scholán túl vagyon, a kert mellett, mely házhelyhez a kert is tartozik.*

Mesterséghez való jövedelem

Egy-egy köből bor minden szőlős embertől, akinek egy hordó borig vagyon bora, akinek ennyije nincsen, fél-fél köből bor. Búza: valaki tizenhárom kévéig dézsmál, egy csetert búzával tartozik és két pénzzel. Aki annyit *(búzá)* nem adhat, négy pénzzel tartozik. A didactrum minden scholába járó gyermektől 25 dénár, mind nagytól, kicsinytől. Vidékiekkel penig amint akar alkudni, úgy alkudjék. Asztaltartás a plébánosnál vagyon. A város vesz esztendőnként egy-egy mázsa faggyút, kinek a fele a fő Prédikátoré. Egy fertálya a Kápláné, másik fertálya a Mesteré. A scholához rendelt a város tizenkét köből búzát esztendőnként. A temetéstől húsz-húszt pénzt, kinek a nyolca a Prédikátoré volt, a négye a Kápláné, a négye a Mesteré. De közakarattól a szegény tanuló deákoknak rendeltetett immár.

¹Gönc, Abaúj vm. A szöveget 1615 előtt jegyezték le. A betoldások is a 17. század első harmadában keletkeztek. A szöveg meglehetősen romlott, csak töredékesen olvasható.

Harangozó jövedelme

Ez, hogy a város három forintot és három köből búzát tartozik adni, és az órához is tartozik gondot viselni. Emellett szüretben a harangozók bort szoktak kérni, és kinek-kinek szabadságában áll, azt adja, amit akar adni. Sokadalom beharangozásért 4 dénár. Esketésre való harangozástól egy kalács jár és amit akarnak adni.

TELKIBÁNYA²

[...]tized jár. [...] Pap [...] [...]tettibe. Vannak [...]gy embereknél is [...] [...]kból is tized jár. Király számára járó dézsmából mind borból, búzából octava, bárányból, méhből, váltópénzből is azonképpen octava. Egy szőlő vagyon Papsághoz, melyet a község tartozik művelni. A patak mentében való rétekből harmadik boglya jár. Szántó föld három nyomáson vagyon. 1. nyomáson Bablar[?], melyben egy föld vagyon, kiben nyolc köből megy be. 2. nyomás közép nyomás, abban három föld vagyon, tízköblös. 3. nyomásban két föld vagyon, 10 köből alá való. *Második és harmadik vagyon, melyekből tized jár azoktól az emberektől, akik művelik.* Rét, Papsághoz való külön vagyon. Egy gyümölcskert vagyon, kinek neve Pap Laza. Egy-egy tyúk minden embertől, aki pengig tyúkot nem adhat, tíz-tíz pénz. A malomban szabadságos őrlése vagyon. Esketéstől 32 dénár. Kereszteléstől két-két pénz. Temetéstől semmi nem jár a Prédikátornak.

Vagyon egy Cieczióz nevű darab szántó föld Bosva felé, templomhoz tartozó föld, melyből csak tized jár a templom építésére, kinek jövedelméről a hites egyházi tartozik mind a bíró előtt és Prédikátor előtt számot adni, mit hová költ annak a megnevezett földnek jövedelmében. Egy kenderföld vagyon, mely Asroly féle földnek neveztetik.

Mikor a Papsághoz tartozó kenderföldeket vagy az úr vagy a község beveti, tehát a magvas kenderből tized jár, de a pazkoncza kenderből nem jár.

Mesterség jövedelme

Egy-egy köből bor mind vidékiektől, mind ott valóktól. Garaspénz négy-négy pénz, minden személytől, aki tizenkét esztendő felett való személy, akár férfi, akár leányzó vagy asszonyállat. Egy ember művelő szőlő.³ A malomból, asztaltartásért, öt köből búza. (*És a Prédikátortól is egy köből jár.*) Temetéstől nyolc pénz. A didactrum, akivel mint megszerződhet. (*Egy-egy köből bor minden gyermektől.*) Örökséglevél írástól csak vidékiektől jár 12 dénár, a lakosoktól semmi nem jár. Tanúvállás íratástól is 4 pénz jár a vidékiektől.

*

ANNO 1615. csináltak a Telki Banay uraim egy malmot újonnan. Abból is rendeltek a Prédikátorsághoz sabbathalet úgy, hogy szombat reggeltől fogva vasárnap reggelig, azaz egy nap s egy éjszaka a Prédikátor számára járjon, continue et successive.⁴ Ezekben, mind a két malomban, szabad őrlése vagyon a Prédikátornak.

DOBZA⁵

[...]. Egy-egy kalongya [...]. [...] köből bor, akinek szőlője vagyon. [...]resi fél köből búza. Garaspénz öt-öt pénz. Özvegyasszony három sing vászonnal tartozik. A patrónusok:

² Telkibánya, Abaúj vm. A szöveget 1615 előtt jegyezték le, a kiegészítést 1615-re datálták. A szöveg romlott, csak töredékesen olvasható.

³ A szőlő területét úgy mérték, hogy hányan tudják bekapálni egy nap alatt.

⁴ Folyamatosan, egymás után.

⁵ Felsődobza, Abaúj vm. A szöveget 1615 előtt jegyezték le. A későbbi betoldások is a 17. század első harmadából valók. A szöveg romlott, csak töredékesen olvasható.

Borsi János tizenkét köből búzát tartozott adni, két verő ártányt az ő házából. Dobzai Lászlóné a házából tíz forintot adott. Gombos János paraszti renden fizetett. (*Egy kalongya búzát és egy-egy köből bort.*) Két darab rét vagyon Pap számára. Egy darab erdő, Pap erdeje. Kereszteléstől egy kenyér, egy tyúk. Esketéstől tizenkét pénz. Mikor a pásztor ad sepulturam⁶ elmegy, étellel, itallal tartoznak neki. Szabadságában vagyon, ha concionál⁷ avagy nem. Octava a fejedeleméből.

Mester jövedelme

A Mesternek fél-fél köből bort rendeltek a szőlős emberektől. És egy-egy kereszt búzát. A csépesek egy-egy szapu búzával tartoznak. Temetéstől 12 dénár. Levélírástól, a három helybeliektől, úgymint lakosoktól, semmi nem jár, de vidékiektől 12 dénár jár.

Kercz filialis⁸

Egy-egy kalongya búza jár. Aki csépével keresi, fél köből búza. Garaspénz harmadfél pénz. Kereszteléstől, mint Dobzan. Temetéstől 12 dénár. Esketéstől 12 dénár. Octava mindenből.

Pere filialis⁹

Egy-egy köből búza mind egyaránt, és aki búzát nem adhat, ötven pénzt adott, kinek harmada a Mesternek járt. Kereszteléstől, mint Dobzan. Esketéstől 12 pénz. Halott temetéstől tizenkét pénz, mind Papnak, Mesternek. Quarta (*octava*) borból, búzából. Házá mind a három falu építette.

CZOBAD¹⁰

Vagyon Papsághoz és Mesterséghez való ház. Mind nemesség és a község, aki maga ekéjével szánt, négy kereszt búzát ad. A cimborás két-két keresztet. És akinek vetése vagyon, ha járó marhája nincsen is, egy kereszttel tartozik. Aki csépével, sarlójával keresi, egy szapuvál. Özvegy, ki guzsalyával él, három sing vászon. Esketéstől tizenkét pénz. Kereszteléstől egy tyúk, egy kenyér, komapénz egy-egy pénz. Temetéstől egy ebéd, ha az nincs, 12 dénár. Szántó föld három. A Szekben, a tó mellett egy szántó föld, ötköblös, másik a víz között, kétköblös. Harmadik a Lehi határon, tízköblös. Rét kettő. Egyik a víz között, a kétköblös föld végében, másik a Hernad réten, a Kígyós és Tölgyes között. Octava búzából, tavaszból. Vagyon egy pusztaság, melyet Bors falusi földnek hívnak, onnan is octava jár. *Ez Bors falusi földet, az octavan kívül, ifjú Kéki Gáspár Becs Ferencsel egyetemben az ekléziától eltulajdonították, ki felől prospicialjon az eklézia. Violenter¹¹ az octavat is elvették.* Egy berek vagyon, kit Pap szögnek hívnak. (*Csak a Pap számára való.*)

⁶ temetésre

⁷ prédikál

⁸ Hernádkércs, Abaúj vm.

⁹ Pere, Abaúj vm.

¹⁰ Csobád, Abaúj vm. A szöveget 1614 előtt jegyezték le, a kiegészítést 1614-re datálták. A betoldások is a 17. század első harmadában keletkeztek. A szöveg romlott, csak töredékesen olvasható.

¹¹ erőszakkal

Kis Kinis filialis¹²

Mind nemesség s mind község, aki maga ekéjével szánt, egy köből búzát ad. Aki pedig cimborával szánt, avagy nemes, avagy paraszt, fél köblöt ad. Esketéstől 12 dénár. Kereszteléstől egy tyúk, egy kenyér, komapénz. (*Egy pénz.*) Temetéstől 12 dénár. Özvegyaszszony három sing vászon. Aki sarlójával, csépével keresi, egy szapu.

*

ANNO 1614. die 18. Junii in Generali congregatione Inanczini celebrata.¹³ A proventus felől és a Prédikátornak szolgálata felől ez két eklézsiaiban, Czobadon és Kis Kinisen így delibérált¹⁴ az eklézsia. Minthogy Czobad mater eklézsiajának lenni comprobáltatott,¹⁵ ott vagyon háza, szántóföldje és erdeje a Prédikátornak, a kepe fizetés is több accidentiákkal¹⁶ együtt, azért a derék szolgálatnak is ott kell lenni, két-két vasárnap reggel. A harmadik vasárnap tartozik Kis Kinisre által járni. Köznapokon is a mater eklézsiaiban tartozik ministrálni, a könyörgésekben is magát ott foglalni. A fizetés az előbbi usus szerint legyen.

SZEPSI¹⁷Makranc filiális eklézsia¹⁸

Oda is tartozik a Káplán minden második vasárnap kimenni a deák gyermekekkel együtt, kiket a Mester tartozik melléje rendelni. Onnan szakasztva tizenhat köből búza jár. A fejedeleméből octava. Egy rét is vagyon a Makranczi határban. Keresztelőben egy tyúk jár mindegyik filiálisban, a kis Bodolon kívül. A deák gyermekeknek Makranczról két forint. Nagy Bodoloból ötven pénz. Kis Bodoloból hét köből rozs jár, mely hét köből rozs a város kezébe jár, és ez hét köből rozssal egyetemben ötven forintot téssen a Mester jövedelme. Ha pedig Vitebergust¹⁹ fogad a város, hatvan forint a jövedelme. A szolgálatban való régi szokás ez volt, hogy minden másod vasárnapon ki kell prédikálni menni.

Harangozó jövedelme

Minden kántorra öt-öt forint, másfél-másfél köből búza. Mikor mind a két harangot megvonsza, 16 dénár. Ha pedig csak a kisebb harangot vonsza meg, 4 dénár. És ha történék tíz halott is, mindegyik tartozik ezt megadni.

Minden szőlőtől szüretkor egy-egy pénz, ha szinte a Debredi hegyen vagyon szőlője is. Vidékitől pedig két-két pénz, ha semmit nem szednek is benne. De az órának gondviselése ő tiszte.

Mesterség jövedelme

A várostól készpénz, negyven forint. Asztaltartás a plébánostól. Scholában tanuló gyermekektől, akivel mint megszerződhet. *Kis Bodoloból hét köből rozs jár, de a város kezében jár ez hét köből rozs, kiért a város tíz forintot rendelt a Mesternek adni, és ezzel téssen ötven forintot a Mester jövedelme. Ha pedig Vitebergust fogad a város, hatvan forint a jövedelme.*

¹² Kiskinizs, Abaúj vm.

¹³ Az 1614. június 18-án, Ináncson tartott általános egyházi gyűlésben.

¹⁴ határozott

¹⁵ Csobád anyaegyháznak bizonyult.

¹⁶ tartozékokkal

¹⁷ Szepsi →[Szk. Moldava nad Bodvou], Abaúj vm. A feljegyzés 1609 előtti. Csak töredékesen maradt fenn, a lelkész és a káplán jövedelmét tárgyaló rész elveszett. A betoldások 1609-ből valók.

¹⁸ Makranc →[Szk. Mokrance], Abaúj vm.

¹⁹ Tanítót, aki Wittenbergben is tanult.

ANNO 1609. 18 Junii. Lakatgiártó Benedek uram bíróságában [...] a két Tanács végezett [...] gyermekeknek fizetése felől esztendeig ilyenképpen. A prima classisba való tartozik 1 forint 50 dénárt, secunda classisban való [...], tertia classisban való tartoznak 50[?] dénárt, [...] penig kétannyit tartoznak [...]. Vidéki ember fiát két hónapig [.....].

INÁNCS²⁰

Papsághoz való ház vagyon, melyhez három nyomásra való szántóföldek vannak. Egyik nyomáson, a Forrai határon, a tóra való nyomásban, öt szántóföld. Másik nyomásban, a középső rendben, hat szántóföld. Harmadikon, a Borsfalusi határban, öt vagyon. Kenderföld, mint egy jobbágy embernek, aszerint. Egy rét, mint egy jobbágy emberé. Gyümölcskertek vannak. Egyik a ház ellenében, a Hernadon túl, napkelet felől. A másik ugyanott a Pap berkében. Egy szőlő volt a Dobszai hegyen, de a földindulásban elpusztult. Minden jobbágy ember, akinek ekéje jár, avagy ha cimborával szánt is, ha egészhelyet bír, két-két kalongyával tartozik, harminckét kévéjével. Akinek szántó barma nincs, hanem vagy pénzért vettet, vagy csépével keresi, egy kalongyát ad, vagy egy köből búzát. A nőtlen legény, vagy kaszál egy nap, vagy egyéb munkát mível. Özvegyasszony három sing vászonnal tartozik. A malomból sabbathale, szombaton napkelettől fogva vasárnap napkeltéig, egy nap s egy éj. Kereszteléstől egy kenyér, egy tyúk. Esketéstől, itt valótól 12 dénár. Vidéki-től 40 dénár. Temetéstől semmi nem jár. A királyéből octava, mind borból, mind tavasz-ból.

Mesterség jövedelme

Minden szántó embertől harminckét kéve búza jár. Aki csépével keresi fél kalongya, vagy fél köből búza. A malomból, a Prédikátor részéből harmada jár. Komapénz a Mesteré a vízvitelért. A scholabeli gyermekektől, kivel mint megalkudhat.

Encz filialis²¹

Mind zsellér, s mind lovas egy-egy kalongya búzával tartozik, harminckét kévéjével. Szolgalegény semmivel nem tartozik, míg le nem teszi magát. Özvegyasszony három sing vászonnal, vagy egynapi munkával. Kereszteléstől, mint Inanczon. (*Egy tyúk, egy kenyér.*) Esketéstől, ha vidékben viszik és Prédikátort hoz vele, tizenkét pénz, kinek a harmada a vidéki Prédikátoré, a két része a lakosé. Temetéstől semmit nem adnak. A malomból sabbathale jár. Vasárnap napkeltétől fogva estig, melynek harmadrésze a molnáré, a két része a Prédikátoré, melyből a Mesternek harmadrészt ad. Octava búzából, tavaszból, kinek catedraticuma ötven pénz.

PERÉNY²²

Vagyon Prédikátorsághoz való ház, ahhoz két föld vagyon, melyekben három köből megy, Tonornoknak hívják. Ha szükséges több föld, a falu földjéből adnak vetés alá, szakasztva. Rét egy vagyon a Kaniaptan belül, az úr rétje mellett, Pap rétfének hívják. Erdőt, mikor osztnak, a Prédikátornak is szakasztanak. Jobbágy, egészhelyes, egy-egy kepe gabonát ad,

²⁰ Ináncs, Abaúj vm. A szöveget 1615 előtt jegyezték le.

²¹ Encs, Abaúj vm.

²² Perény →[Szk. Perín], Abaúj vm. A szöveget 1615 előtt jegyezték le. A betoldások a 17. század első harmadából valók.

fele búza, fele rozs. (60 manip.). Félhelyes nincs. Zsellér, ha csak csépével keresi is, egy köből gabonát és egy köből zabot ad. Özvegyasszony három sing vásznat. Kereszteléstől egy tyúk, egy kenyér, komapénz egy-egy pénz. Esketéstől 12 dénár. Temetéstől 12 dénár, fele a Mesteré. A fejedelem dézsmájából, mindenből octava jár. A szőlőhegyről mind vidéki s mind helybeli, akinek szőleje vagyon, egy-egy köből bort ad. *Kenderföldet jóakarattól adnak.*

Mester jövedelme

A Mesternek, míg ép volt a falu, a Prédikátoréból harmada járt. Haec res recreatur in futuram Synodum.²³ Ez mellé segítségül a jobbágy egy szapu búzát, a zsellér fél szaput. Ez mellett a falu jóakarattjából segíteni akarja, szabadsága.

A Mester-fogadás a Prédikátor dolga, valamiben megfogadhatja, és ehhez a faluban, aki jobbágy egy szapu búzát ad, a zsellér fél szaput. Ezenfelül szabadságában van a falunak, amivel segítheti a Mestert.

PÓLI²⁴

Papsághoz és scholához való ház vagyon. A fejedelem dézsmájából octava jár. Minden jobbágy, egészhelyes, egész képét ad. (manipulos 66) Félhelyes fél képét. (manipulos 33) Özvegyasszony három sing vásznat ad. Patrónusoktól decima búzából, tavaszból. Szántó-föld három nyomásra szintén annyi vagyon, mint egész jobbágyinak. *Rét egy vagyon, ház után való rét.* Erdő szabad. Vagyon házhely Prédikátorsághoz. Egy rét a falu végén, melyet Kis rétnak neveznek. Most a patrónusok elidegenítették és azok bírják. Az eklézsia prospiciáljon felőle. Keresztelés egy tyúk, egy kenyér, komapénz egy-egy pénz. Esketéstől 12 dénár. A vendégektől egy-egy pénz. Vidékiektől is ugyan 12 dénár, ketten osztoznak vele. (Ha Papot hoznak vélek a vidékiek.) Temetéstől 12 dénár.

Mester fizetése

Minden jobbágy egy szapu búzát ad. Zsellér fél köből rozst és egy köből zabot. Gyermekeitől, akivel mint megalkudhat. *Levélírástól, amint megalkudhat, mind vidékiekkel, mind lakosokkal.*

Szent Lőrinczke filialis²⁵

Fizet Polihoz nyolc forintot. (Kinek egyik forintja a Mesteré, ha csak négyen lesznek is, meg kell adni a nyolc forintot.) Temetkeznek Kisidán. Kereszteléstől egy tyúk, egy kenyér, komapénz egy-egy pénz. Esketéstől 12 dénár. Minden vendég egy-egy pénzzel tartozik. Temetéstől 12 dénár, fele a Mesteré. A fejedeleméből mindenből octava.

Kis Ida filialis²⁶

Mostan fizet 9 forintot, hat tyúkot. Szántó-föld, nyomásra annyi vagyon, amennyi egy egész jobbágyinak, melyekben minden nyomásban megy 12 köből. Cognoscitur quo pertineat pro filiali ab antiquo.²⁷ Rét vagyon öt darab, melyeket Pap rétének neveznek. Octava a fejedeleméből. Templomhoz vagyon egy rét a falu végén, kit Kis rétnak neveznek.

²³ Ezt a dolgot megújítja a következő zsinat.

²⁴ Pólyi →[Szk. Poľov], Abaúj vm. A szöveget 1600 és 1610 között jegyezték le, a betoldások és a kiegészítések a 17. század első harmadából valók.

²⁵ Szentlőrinczke →[Szk. Lorinčik], Abaúj vm.

²⁶ Kisida →[Malá Ida], Abaúj vm.

²⁷ Úgy tudják, hogy régóta a leányegyházhoz tartozik.

NAGY IDA²⁸

Vagyon Prédikátorsághoz való ház, melynek épülete a falubeliekre néz. Három nyomásra földek vannak. 1. nyomásban való két kötél föld, melyet Malom kötélnek hívnak, megy négy köből. 2. nyomásban, melyet Kis kötélnek hívnak, vagyon két föld, egyik erdő alja, melyben megy két köből, másik Kis kötél, de nem szánthatni. 3. nyomásban, a Köveczesben vagyon két föld, egyik Köveczes, megy bele másfél köből, másik vízre véggel, megy abban öt szapu. Harmadik egy Tanornok, kiben megy tíz köből. Rét csak egy vagyon, melynek nyolc rend a széle. Volt egy szőlő is a Papsághoz a Nemethi hegyen, Keozep Giorgy neve. Mostan Nemeti ember kezénél vagyon. A parókiától elidegenedett, kiről az eklézsia prospiciáljon.

Minden jobbágy ember egy-egy kepe búzát ad, manipulos 66. Amellé egy-egy kepe tyúk. Félhelyes fél kepét, manipulos 33. Zsellér egy-egy köből rozst. Guzsalával kereső özvegyasszonyok három-három sing vásznat. Kereszteléstől egy kenyér, egy tyúk, komapénz a Mesteré. Esketéstől 12 dénár pénzt. Az erdő szabad volt a Prédikátornak, a tilalmas is. De most nem szabad. De qua re Patroni requirendi.²⁹ A patrónusoktól régen, amint hallottuk, igaz tized járt. De most Prini István ad egy hordó bort, kilenc köből rozst, kilenc forintot, egy verő ártányt. A másik is, Prini Ferenc uram szintén annyit. A fejedelem dézsmájából, mindenből octava jár. Malom kettő vagyon, amelyekből sabbathale jár. Halott temetéstől 12 dénár. A fele a Mesteré.

Mester jövedelme

Minden jobbágy régen egy-egy fél köből gabonát adott, de most immár egy egész köblöt adnak. A félhelyes fél köblöt. A zsellér egy-egy [...]. Komapénz a Mesteré.

TOKAJ³⁰

Három szőlő vagyon. Egyik a város felett, város feli szőlő. Másik a Remetén vagyon, Verebes nevű szőlő. Harmadik a Meszes³¹ málon vagyon, Tho feli szőlő. Egy rét vagyon (*közönséges*) engedelemből (*rendeltetett*) a Papsághoz.

A rév szombaton a Prédikátoré egész napestig, harmadrésze a jövedelemnek a révészeké. Gyalog embertől is a fizetés a révészeké, a kívül a harmadrész kívül a Prédikátor nem köteles a révészeknek semmivel, hanem ha jóakaratójából italból vagy ételből akar nekik gazdálkodni. Minden (*itt lakos*) ember, akinek szőlője vagyon itt való hegyen, egy-egy köből borral tartozik. A vidéki csak a Mesternek tartozik köből borral. Garaspénz öt pénz minden gazdától. (*a Prédikátornak*) A szőlős emberek pedig a garaspénzért egy-egy icce borral tartoznak a köből boron kívül. (*Ha pénzt akar adni, 5 dénárral tartozik.*) Aki köből bort nem ad, negyven pénzzel tartozik és garaspénzzel öt pénzzel. Akiknek szőlőjük nincs, s ha jobbágy emberek, ha pedig zsellérek is, azok is negyven pénzzel tartoznak, és garaspénz öt pénz. A fejedelem dézsmájából, az urbárium szerint, harmincöt (*harminckét*) cseber bor jár. *Özvegyasszony, ha annyira való értékes, 40 dénárral tartozik, ha olyan, ki guzsalyával él, 12 dénár.*

²⁸ Nagyida →[Szk. Vel'ká Ida], Abaúj vm.

²⁹ Erről a dologról a patrónusokat meg kell kérdezni.

³⁰ Tokaj, Zemplén vm. A szöveget 1610 előtt rögzítették írásban. A betoldások a 17. század első harmadából valók.

³¹ Így! Inkább Mézes.

Kereszteléstől egy tyúk, egy kenyér. Esketéstől, aki köből bort ad, avagy a negyven pénz fizetést, nem tartozik semmivel. Aki nem fizet semmit, attól negyven pénz jár. Vidékitől, ha Prédikátort nem hoz, egy forint jár. Nemes embertől és vitézlő renden valótól, aki nem fizet másképpen, vagy zászló alatt nincs, attól is egy forint az eskető pénz. A vitézlő rendnek amennyi lóra fizetése vagyon, a katonáktól 50 dénárt. A gyalogosoktól, kinek-kinek hópénz fizetése amint vagyon, minden hónapban, minden forintból egy-egy pénzt rendeltek. Esketéstől, aki mit akar adni. Kereszteléstől aszerint, mint az itt valók (*a városbeliek*). Temetéstől egy forint, ha elhívják és prédikál.

Mesterség jövedelme

Vagyon egy szőlő a város felett, kinek műveltetése a Mester gondja. Asztaltartás a Prédikátortól. Minden embertől, akinek szőlője vagyon, vagy itt való vagy vidéki, egy-egy köből bor jár. Aki bort nem ad, huszonöt pénz. Didactrum, akinek mint vagyon profectusa.³² Az ábécédáriusoktól egy-egy köből bor, a lectionistáktól két köből, akik construálnak és leckét hallgatnak, egy cseber bor (*vagy 1 forint*). Akinek szőlője nincs, attól akivel mint megalkudhat, a köből bornak váltója szerint. Temetéstől semmi nem jár azoktól, akik köből bort adnak. *S akik nem adnak, meg kell tudni.*

Harangozó jövedelme

Minden embertől, akinek szőlője vagyon, mind itt valóktól, mind vidékitől fél-fél köből bor jár. Halottól tizenkét pénz (*ha bort nem adott, ha penig bort ad, semmivel nem tartozik*). Aki bort nem ad, az is tizenkét pénzzel tartozik.

TISZALADÁNY³³

Papsághoz való ház vagyon. Adnak a Prédikátornak harmincöt-harmincöt [...] pénzt. Egy verő disznót, minden ember egy-egy boglya szénát. (*Aki penig az egy boglya szénát meg nem adja, húsz pénzzel tartozik.*) Örökös rét nincsen. Minden házas ember, valaki maga kenyerén vagyon, fél-fél köből búzát. Kereszteléstől egy tyúk, egy kenyér. Esketéstől, aki jobbágy ember és fizet a Prédikátornak, semmivel nem tartozik (*a leány kendővel tartozik*). Aki penig nem fizet, akár szolga legyen, akár egyéb ember is, egy forintot vehet rajta. Ha mit el akar engedni a Prédikátor, szabad vele. (*Szolgalegény 40 dénárt.*) Temetésre, ha ki elhívja (*és prédikál a Prédikátor*) egy forintot vehet. *Fával tartoznak.* Fát, amennyivel megéri. *Őzvegyek tíz-tíz pénzt adnak.*

Két nyomás vagyon, mindegyikhez egy-egy föld vagyon a Prédikátorsághoz. Egyik nyomást Homoknak hívják, a másikat Tardosi határra dülőnek. Ebbe megy hatodfél köből vetés, a másikba három köből. Ennek a szántása a falué két (*három*) szántásban. Be is vetik a Prédikátor magvával. *A fejedelem dézsmájából, mindenből octava jár.*

Mesterség jövedelme

Adnak tíz-tíz pénzt, egy-egy negyed búzát minden külön kenyeres ember. Temetéstől tizenkét pénz. A gyermekektől így fizetnek: aki ábécét tanul s colligál, huszonöt pénz. Ha olvasni tanul ötven pénz, s ha repetál s írni tanul, hetvenöt pénz. Ha declinál, construál egy forintot. *Fával annyival tartoznak, amennyivel megéri. Az Tardosi járóban, az út felén egy darab szántóföld vagyon, őszi búzával félköblös. Tavaszival egynegyedes, kinek szántásával háromszor a falu tartozik.*

³² Előmenetele; azaz milyen tanulmányi szinten van.

³³ Tiszaladány, Szabolcs vm. A szöveget 1610 előtt rögzítették írásban. A betoldások sem sokkal későbbiek.

CSOBAJ³⁴

Papsághoz való ház vagyon. Adnak a Prédikátornak egy-egy köből búzát, készpénzt tizenhat-tizenhat pénzt, egy-egy boglya szénát, egy-egy szekér fát. (*Fát, amennyivel feléri.*) Özvegyasszony három sing vásznat. Vagyon két nyomás. Egyik Tardos felé való határban. Másik Dada felé, ebben megy nyolc köből, a másikban hét köből, kiknek a szántása kétszer a falué. Egyiket penig Pap földjének hívják. Kereszteléstől egy tyúk, egy kenyér. Esketéstől, ha szolgálégény, avagy oly, aki bért nem fizet, negyven pénz. Aki bért fizet, semmit nem ad. Vagyon egy halastó, Pap tavának hívják. *Octava jár mindenből a fejedelméből.*

Filialis Ecclesia Bay³⁵

A Prédikátor szolgálatja Bajon ez: minden második vasárnap először tartozik ide jönni, s azután prédikáljon Cziobajt. Mert ez volt eleitől fogva való törvénye. Hétköznap minden csütörtökön tartozik közénkbe jönni. Jövedelme közöttünk a Prédikátornak ez: ad minden ember, aki külön kenyeres, egy-egy köből búzát, amellé tíz-tíz pénzt. Fát adunk négy szekérrel. Kereszteléstől egy tyúk, egy kenyér. Esketéstől nem tartozik semmivel, aki fizet a Prédikátornak. Ha szolgálégény, tizenkét pénzzel tartozik az itt való, a vidéki penig negyven pénzzel. Özvegyasszony, aki guzsalyával keresi, három sing vászonnal tartozik. A szolgálégény, ha házas, fél köből búzát ad és öt pénzt. Mind búzából, bárányból quarta (*octava*) jár. Jövevény ember, aki nem jobbágy, fél bérrrel tartozik.

Mesterség jövedelme

Minden jobbágy ember fél-fél köből búzával tartozik és öt pénzzel. *Cziobajon is nyolc-nyolc pénzzel, Bajban is minden ember fél-fél köből búzával, öt-öt pénzzel tartozik.* Halott temetéstől minden ember ad tizenkét-tizenkét pénzt. (*Mind Cziobajban és Bajban.*) Aki jövevény és szolgálégény, ha házas, fél köből búzát s öt pénzt ad. (*Bajban*) *Ha penig jövevény, avagy szolgálégény, ha házas leend, egy negyed búzával tartozik a Mesternek. A Cziobajjak elegendő fával tartoznak, de a Bajiak csak két szekér fával tartoznak.*

PRÜGY³⁶

Minden házasember egy köből búzával tartozik [...] [...] veszen. Aki szolgálégény, vagy zsellér, aki nem veszen [...] [...] köből tartozik. Pénzzel való fizetés: minden házas ember tizenhat-tizenhat pénzt fizet, a nő szolgálja (*és zsellér*) nyolc pénzt. Minden jobbágy ember, aki köblös, egy-egy kalongya szénával tartozik. A köblös jobbágy egy-egy szekér fával tartozik. Kereszteléstől egy tyúk, egy kenyér. Esketéstől nem tartozik a helybeli jobbágy. A vidéki negyven pénzzel. A násznépe jó tetszéséből, ki mit akar adni, ki egy pénzt, ki kettőt. Mindenkor adtak a helybeliek is. Temetéstől ételt, italt adnak. Szántóföld két nyomásra vagyon, és minden ekés ember, aki ő maga szánt, húsz kerüléssel tartozik. Aki cimborával szánt, ketten tartoznak annyival. Ha hárman, vagy négyen cimborálnak is együvé, aszerint tartoznak. Vagyon egy Pap tava, mikor meghalásszák, a harmada a Pré-

³⁴ Csobaj, Szabolcs vm. A szöveget 1610 előtt rögzítették írásban. A betoldások sem sokkal későbbiek.

³⁵ Báj → Taktabáj (1953), Szabolcs vm.

³⁶ Prüg, Szabolcs vm. A szöveget a 17. század első éveiben jegyezték le. A betoldások is koraiak, a kiegészítés 1621-re datált.

dikátoré. *A fejedelem dézsmájából octava jár mindenekből. Kinis³⁷ filiális, mivel tartozik, meg kell tudni.*

Mesterség jövedelme

Minden házasember egy-egy szapu búzával tartozik és nyolc-nyolc pénzzel aszerint, amint a jobbágyságnak állapotja. Aki szolga, vagy földet, rétet nem veszen, felével tartozik. Adunk szakasztva rétet is, földet is szegénynek (*a Mesternek*). Halottól elhívják enni.

*

ANNO Domini 1621. die 23 Novembris in generali synodo Megazoviea celebrata fide mediante examinanti cives Kinisienses super reditus ratione, hac serie exposuerunt.³⁸ A helyes ember fél-fél köből búzával tartozik. A zsellér ember egy szapu búzával. A helyes ember, minden házasember, nyolc-nyolc pénzzel tartozzon. Keresztségtől, temetéstől aszerint vagyon, mint Prügion. Eddig se Prédikátor fogadásra, sem házának építésére, sem szántásra nem voltunk kötelesek, így kalongya szénát sem adtunk. Az özvegyasszonyok három-három sing vászonnak tartoznak.

SZINYE³⁹

Szántóföldek. Három nyomás vagyon. Az elsőben vagyon 12 köből alá [...]. Második nyomásban vagyon 8 vagy 9 köből alá való, N[...] hívják. Harmadik nyomásra vagyon 12 köből alá való, Kemencze aljának hivattatik. Szintén ugy[...] [...]jnak. Egy rétet vagyon, kit Pap rétéjének hívnak. [Egészhelyes] ad manipulos 36. Félhelyes manipulos 18 (20). Zsellér, aki szántat [...], aki nem szánt 5 dénárt. Kepetyúk egy-egy. Kereszteléstől egy kenyér, egy tyúk. *Komapénz a Mesternek jár.* Esketéstől, vidékitől (*aki megyén kívül való*) 40 dénár, a lakostól, minden vendégtől egy-egy pénz. Temetéstől, ha filiálisban kimegyen temetni, 50 dénár. Ha elébe kimegyen, 25 dénár. De a Zünieiek nem adnak (*semmit, hanem enni adnak*). Malomból sabbathale (*pénteken*) jár egy nap és egy éjjel. *Mind itt, s mind a filiálisokban az octava a fejedeleméből a Prédikátornak jár.*

Filialis Bööd, Alsó és Felső Kemencze⁴⁰

A Bödiek egész képét adnak. *Az egész jobbágyok. Félhelyes manipulos 30. Zsellér, aki szánt, manipulos 15. Aki nem szánthat, 5 dénárt. Az özvegyek három-három sing vászonnal tartoznak. És octava jár mindenből. Ex beneplatito ezek a Mesternek adtak négy-négy kévét. Ez törvénnyel láttassék.*

A Kemenczeiek is egész képét (*és octava jár mindenből*). A félhelyesek fél-fél képét (*mind a két helyből*). *Kereszteléstől egy tyúk, egy kenyér. Szántó zsellér manipulos 15. Ki nem szánt, 5 dénárt. Özvegyasszony három-három sing vásznat. A filiálisokban az esketéstől minden vendég egy-egy pénzt.*

Giörgi és Nadaska⁴¹ a Mesternek fizetnek. Így, hogy a Giörgiek, ha ki egészhelyet szánt, egy köből rozssal tartozik, aki félhelyet szánt, fél köből rozssal tartozik. A csépes, sarlós zsellér 5 dénár pénzt. Ezeknek utána az egészhelyes egy tyúkkal tartozik a köből mellé, a

³⁷ Taktakenéz, Szabolcs vm.

³⁸ Az Úr 1621. évében, november 23. napján a Megyaszón tartott általános zsinaton a jövedelem felől kikérdezett kenézi polgárok ebben a rendben adták elő.

³⁹ Petőszinye →[Szk. Svinica], Abaúj vm. A szöveget 1612 előtt jegyezték le. A betoldások és kiegészítések is koraiak, három kéztől származnak, azaz a teljes szöveg négy egyházlátogatás során formálódott meg.

⁴⁰ Magyarböd →[Szk. Bidovce], Alsókemence →[Szk. Nižná Kamenica], Felsőkemence →[Szk. Višná Kamenica], Abaúj vm.

⁴¹ Györgyi →[Szk. Ďurďošik], Füzérnádaska →[Szk. Trst'any], Abaúj vm.

félhelyesek ketten adnak egy tyúkot. Zsellérek nem adnak. Az özvegyek 3 sing vásznat adnak. Temetéstől, ha kimennek a pásztorral, 32 dénár, fele a Mesteré. Ha csak elébe mennek, 16 dénár, fele a Mesteré. Az octava a Prédikátoré. Kereszteléstől egy tyúk, egy kenyér, ez is a Prédikátoré. Eskető pénz is a Prédikátoré.

Mester jövedelme

A Mesternek fizet Georgi és Nadaska. Aki jobbágy (*szánt*) egész képét ad. Fél jobbágy, fél képét. Szántó zsellér nyolc kévét. Özvegyek három-három sing vásznat. A Szünieiek, Bődiek, Kemenczeiek, minden jobbágy, négy-négy kéve gabonát ad a Mesternek.

Eszkendőről esztendőre Nadaskaról a Mesternek járt a jövedelem Szünyére. A jobbágy egy fél kepe búzával, azaz 30 kéve búzával tartozik, húsz-húsz pénzzel és egy-egy tyúkkal. A félhelyes tizenöt kévével, azaz manipuli 15. Két félhelyes egy-egy tyúkkal és tíz-tíz pénzzel. A zsellér öt-öt pénzzel. Ezenkívül az octava a Prédikátoré. Temetőpénz, ha kimegyen Nadaskára, 32 pénz. Ha pedig csak elébe megy, 16 pénz. Ennek fele a pásztoré. Kereszteléstől egy tyúk, egy kenyér a Prédikátoré. Komapénz egy-egy pénz a Mesteré. Eskető pénz a Prédikátoré. Az Úr vacsorájához való borral a Nádaskaiak tartoznak. (Nádaskán, mikor köztük szolgáltatik a Coena.) Offertoriumban egy-egy pénz a Papnak. (Szünyén, melyből az Úr vacsorájára való bornak az árát ki kell fizetni [...].) A Mester házához épülettel tartoznak.

Régen harmadát adták némely Papok a Mesternek, de 1612 esztendőben 23 Maji, a visitatióban fidele recognoscalt a senior⁴² ő maga a községtől, és ugyan csak a Pásztor-nak jár az offertorium.

OSVA⁴³

Szántóföldek vannak minden [nyomásra, mint egy] [job]bágnak. Két kis falka rét vagy. Az egész jobbágy egy képét ad. Fél jobbágy fél képét. Zsellér egy csötört gabonát. Kereszteléstől egy kenyér, egy tyúk (*komapénz*). Egy-egy kepe tyúk. Egy-egy szekér fa minden jobbágytól. Esketéstől minden vendég egy-egy pénzzel tartozik. *Temetéstől nem adnak. Octava jár a fejedeleméből.*

Volt a templomhoz öt darab rét is a Lengiel falusi földön, kit a Kataiak bírnak mostan, de ők zálogban hányták. Maga Katai Ferenc azt mondta volt, hogy ha az ő pénze kijön, tehát megereszti, mely ő pénze immár sokszor kitelt, de azért a fiai elzálogosították. Az ő pénze pedig tizenhat forint volt, egy négely sör, fél szalonna, melyet adott volt a templom héjazására. Vagyon templomhoz való föld is, kit a szegénység bír, és meg is isszák a hasznát. Ezeket a földeket kivegyék, a Pásztor kezéhez adják. Ha a Pap bevetheti, adja ki a decimát ő is belőle. Ha pedig a Prédikátor be nem vethetné, adja annak, aki bevetheti, és tartozzék esztendőnként számot adni az eklézsiának a Prédikátor.

Szántóföld egy darab, két helyen. Egyik a Zuniai határnál, másik a Ruzkai híd előtt. Egy szőlő is vagy, ki noha elparlagosodott most, mindazáltal a mi kevés gyümölcs is legyen, a falu engedelméből a Prédikátor tápláltatik.

Osvan a szolgálatnak törvénye ez, és a két Cziajban, hogy egy vasárnap Osvan kétszer prédikál, a másod vasárnap reggel a két Cziaiban prédikál délig. Délest otthon, Osvan kell prédikálni.

⁴² az egyházlátogatás során helyesen megtudta az esperes

⁴³ Ósva →[Szk. Olšovany], Abauj vm. A szöveget a 17. század első éveiben jegyezték le. A betoldások és kiegészítések is koraiak.

*Felső és Also Cziay.*⁴⁴ Mind ez két helyből minden jobbágy egyaránt egy köből tiszta búzával tartozik. Félhelyes fél köböllel. Zsellér egy szapuval. Kereszteléstől mind ez két helyben egy tyúkkal, egy kenyérral tartoznak. Komapénz egy-egy pénz. Esketéstől vendégek egy-egy pénzt adnak. Temetéstől, ha prédikál, 12 dénár. Octava a fejedelemeből. Mikor Mester vagyon, Also Cziay a Mesternek fizet épen.

ROZGONY⁴⁵

Vajkocz felé való mezőben vagyon tizennyolc föld, kiben bemegeyen úgymint 20 köből. A másik Nadaska felé vagyon, 14 föld, kikben megy úgymint 20 köből. Harmadik Oczvar felé vagyon, tizennégy föld, azokban is megy 20 köből. [...] között vagyon a kenderföldön is. Kaszáló rét három vagyon, egyiknek neve Pap tava, másik Karai rét. Harmadik tó megett való rét. A templomhoz is vagyon egy rét, Karai rétnak hívják, kinek haszna a templom építésére való. (De Niari uram önagysága mostan fűvét megkaszáltatta.)⁴⁶ Kettő vagyon a Lazban, vagyon ezenkívül is kettő. Vagyon hatodik rét is, egy kis rét.

Az egész jobbágy ad egész kepét, azaz 60 kéve búzát. A fél jobbágy fél kepét. A zsellér hat-hat pénzt ad. Az özvegyek egynapi aratással tartoznak. Minden jobbágy egy-egy tyúkot ad (*kepe tyúknak hívják*). Kereszteléstől egy tyúk (*kenyér nincs, komapénz egy-egy pénz a Mesternek jár*). Temetéstől 16 dénár, fele a Mesteré. Esketéstől 25 dénár. Az úrból 16 kepe búza jár a Prédikátornak. Két disznó, egy hordó bor. Hol penig a bort meg nem adják, adnak érette 8 forintot. Hol disznót nem adnak, 4 forintot. A malomból sabbathale (*pénteken*), annak harmada a Mesteré. Octava mindenből (*a fejedelemeből*).

Mester jövedelme

A Mesternek az egész jobbágy ad búzát, manipulos 12. A fél jobbágy hat kévét. Item: Az egészhelyes fél köből gabonát ad, a félhelyes egy szaput. A zsellér 5 dénárt. Özvegyek hat-hat dénárral tartoznak. A tanítástól, amint kívül megalkudhat. Falu szükségére való levélírástól semmi nem jár. Örökséglevéltől, akivel, a vidékivel is, amint megalkudhat.

Beniek filialis⁴⁷

Minden jobbágy, mint szintén a Rozgoniak, úgy fizetnek mindennel. Kereszteléstől egy kenyér, egy tyúk. *Komapénz egy-egy pénz, mely a Mesternek jár. Esketéstől 25 dénár. Temetéstől 16 dénár, fele a Mesteré.* A fejedelemeből borból, búzából, tavaszból, bárányból, méhből octava jár a Prédikátornak. Mesternek is hasonló bére vagyon, mint Rozgonban. *Levélírással, falu szükségére, tartozik szolgálni fizetés nélkül. Vidékivel amint megalkudhat.*

A Prédikátor tartozik minden vasárnap szolgálni.

SZEPLAK⁴⁸

Szántóföldek. A felső mezőn vagyon három föld, melynek [...] úgymint hatodfél köblöt. Rétek: Hutka felé vagyon egy. Az alsó mezőn vagyon egy feles[?] rét. A Hozzu Deresi

⁴⁴ Felsőcsáj →[Szk. Višný Čaj], Alsócsáj →[Szk. Nižný Čaj], Abaúj vm.

⁴⁵ Rozgony →[Szk. Rozhanovce], Abaúj vm. A szöveget 1609 előtt jegyezték le. A betoldások és kiegészítések is koraiak.

⁴⁶ Ezt később kihúzták ezzel a megjegyzéssel: „ANNO 1609 megeresztették, ezért vontuk ki”.

⁴⁷ Benyék →[Szk. Beniakovce], Abaúj vm.

⁴⁸ Abaszéplak →[Szk. Krásna], Abaúj vm. A szöveget 1609 előtt jegyezték le.

földön vagyon egy rét. Vannak dézsmaadó földek, melyből az urak dézsmát adnak, mind árpából, zabból. Az egész jobbágy ad egy kepet manip. 64, a fél jobbágy ad felet manip. 32. A zsellérek egy köblöt. Özvegyasszony három sing vásznat. Minden jobbágy egy-egy tyúkot. Kereszteléstől tyúk, egy kenyér. Temetéstől 8 dénár. Esketéstől ad minden vendég egy-egy pénzt.

A Mesternek ad minden zsellér egy köből gabonát. A temetéspénznek a felét.

VAJKOCZ⁴⁹

Mater eklézsia volt, melynek filiálisi Királynép és Haraszti,⁵⁰ kiről az eklézsia prospiciáljon.

OCZVAR⁵¹

Mater eklézsia, kinek filiálisa Raas.⁵² Ezekről prospiciendum.⁵³

Papsághoz való ház vagyon, melyhez három nyomásban szintén annyi szántóföld vagyon, mint egy jobbágy ház után. Mely földekből eddig a bíró kezében járt a haszna. De ennek utána a Prédikátor birodalmában legyen, mert nem Tanácshoz, hanem Papsághoz való földek azok. És hogyha ő maga szántatja, [...] szabadságában vagyon, ha nem vetheti, két dézsma járjon belőle.

BESZTER⁵⁴

Szántóföldek vannak [...] egy [...]. [...] föld, tíz köből alá [...]. Másik nyo[...] [...], kilenc köből alá való. Harmadik [...] [...] négy föld, négy köből alá való. Vag[...] [...]. Rétek vannak. Kereszteléstől egy kenyér, egy tyúk. Eske[téstől] 12 dénár. Minden jobbágy egy kepet ad, fél jobbágy felét. Zsellér manipulos 13. Akinek vetése nincsen, fél köblöt ad. *Özvegyek három sing [vászonnal] tartoznak. Minden jobbágy egy szekér fával tartozik. Octava mindenből a fejedeleméből.*

Egyházhoz való földek vannak kettő. Rét egy. *Egyik földet a pápista Pap hatalmasul bevetette. Kereszteléstől egy kenyér, egy tyúk. Esketéstől 25 dénár. Temetéstől 12 dénár. A fejedelem dézsmájából octava jár a Prédikátornak..*

Sdoba⁵⁵

Vagyon egy Papsághoz való rét. *(Ezt is a Pap bírja.)* Kereszteléstől egy kenyér, egy tyúk (komapénz). Esketéstől 12 dénár, avagy 25 dénár. Temetéstől 12 dénár. *Minden barmos ember egy-egy szekér fával tartozik. Kapolnához való rét egy vagyon.*

Sdoba ügy fizetnek, mint Bezterben.

⁴⁹ Tarcavajkóc →[Szk. Vajkovce], Abaúj vm.

⁵⁰ Királynépe →[Szk. Kráľovce], Abaújharaszti →[Szk. Chrástné], Abaúj vm.

⁵¹ Felsőolcsvár →[Szk. Višný Olčvar], Abaúj vm. A kiegészítés a 17. század első harmadából való.

⁵² Rás →[Szk. Hrašovík], Abaúj vm.

⁵³ utána kell nézni

⁵⁴ Beszter →[Szk. Byster], Abaúj vm. A szöveget a 17. század első éveiben jegyezték le. A betoldások és kiegészítések is koraiak. A szöveg igen romlott.

⁵⁵ Izdoba →[Szk. Zdoba], Abaúj vm.

*Lengyel falva*⁵⁶

Szakasztva a falu hat köből búzát ad. Erős György öt köblöt ad, Palaticz János, amit akar adni. Octava mindenekből.

TARCAL⁵⁷

[...]mennyi [...] [...] szőlője vagyon, akár vidéki, akár városbeli lakos ember legyen, vagy nemes, vagy nemtelen, a Káplánnak minden egy köből borral tartozik. Akinek pedig szőleje nincsen, tehát az olyan huszonöt pénzzel tartozik. Akinek pedig szőlője vagyon, és szőlő termését eladja, tartozik a dézsmán a Káplánnak egy köből bort vinni. Ha semmiképpen nem vihetne, tehát a Tanács amint a bornak köblit rendelé, azzal tartozik a Káplánnak. A Káplánnak a fő Prédikátor tizenkét köből búzával tartozik (*minden*) esztendőnként. A Káplánsághoz való szőlőket a Prédikátorsághoz valókkal egyetemben a város népe egyenlőképpen művelte. De mivelhogy önnön maguk, amint legjobban szeretik, úgy műveltessék. Hanem a város azoknak megműveltetésére minden házasembertől negyvennegyven pénzt rendelt. Ennek harmadrésze a Káplánsághoz való szőlőknek műveltetésére a Káplán kezében szolgáltatik. *Két része a Prédikátor kezében megy, a Prédikátorsághoz való szőlő műveltetésére.* A kereszteléstől, ha a Káplán kereszteli meg, egy tyúk, egy kenyér jár. Ha pedig a Főpap, őkegyelmének jár. Ha pedig tyúkot nem adhatnak, tizenkét pénzzel tartoznak a tyúkért. Esketéstől (*semmi nem jár*). Temetéstől (*semmi, hanem ha valaki prédikációt kíván, egy forinttal tartozik*).

*Az esketés dolgában ilyen conditio*⁵⁸ *vagyon, hogy ha vidéki leányt, avagy asszonyembert visznek is, Prédikátort nem hoznak is vele, tehát ez itt való Prédikátor fizetés nélkül tartozik megesketni. Ha valami vidéki helyben Prédikátor nem volna is, ide bejönnek megesküdni, 40 pénzzel tartoznak ez itt való Prédikátorunknak.*

Mester jövedelme

Ha valakinek a Tarczali szőlőhegyen vagyon szőlője, minden ember, mind vidéki s mind itt való egy-egy köből bort ad. Akinek pedig szőleje nem volna, a Mesternek minden külön kenyeres huszonöt pénzzel tartozik a köből bor helyett. Ha pedig oly ember találnék, ki elégséges nem volna szőlőjének megszedésére, hanem másnak adná pénzen, tartozik egy köből borral. Ha semmiképpen a bornak szerit nem tehetné, tartozik mindjárt megfizetni, valamint akkor a dézsmán egy köből bor jár. Valakinek a Schola Mester gyermekét tanítja, míglen declinista nem léssen, addig a Mesternek egy köből borral tartozik. Aki pedig declinista, akármiféle leckét hallgasson, az olyan egy köből (*cseber*) borral tartozik a Schola Mesternek. A Schola Mesternek a fő Prédikátor tartozik asztaltartással. Mikor halottat temetnek, attól tizenkét pénz jár. Annak fele a deákoké, fele a Mesteré. A harangozó a deákokkal osztozik, azaz három pénze a harangozóé. A Mesternek jóakarátja, mikor a deákoknak engedi. Ha pedig valaki jóakarátjából többet ad is, ugyancsak a hata a Mesteré.

Harangozó jövedelme

Elsőben a Tarczali szőlőhegyen valakinek szőlője vagyon, akár Tarczali, akár pedig vidéki ember legyen, minden ember öt icce borral tartozik. Akinek pedig szőleje nincsen és

⁵⁶ Lengyelfalva →[Szk. Košická Polianka], Abaúj vm.

⁵⁷ Tarczal, Zemplén vm. A szöveg a 17. század első éveiből való, töredékes, hiányzik az első Prédikátor jövedelmének leírása.

⁵⁸ feltétel

Tarczalon lakik, minden ember tizenharmadfél pénzzel tartozik, minden külön kenyeres. Aki pedig szőlőjének termését eladja, tartozik annyi pénzt adni, amint a dézsmán fél köböl bor jár. Ha idegen ember hal meg, ha olyan, hogy fizethet, huszonnégy pénzzel tartozik. Annak fele a harangozóé, fele a Schola Mesteré a deákokkal egyetemben. Ha valamely szegénynek holta történik, akár itt való, akár pedig vidéki legyen, kinek semmi gyámola nincsen, tartozik ingyen harangozni a harangozó aszerint. *(És a deákok is tartoznak felkisérrni a temetőhelyre fizetés nélkül.)* A harangozó és kántor pedig mindegy, hanem néha az ő könnyebb voltáért, adja a Főpap kettőnek.

KASSA UJ FALU⁵⁹

[...] [...]zel tartozik. [...] [...] tartozik öt pénzzel [...]. [...] ad és egy-egy szekér fát. [...] [...] zsellér tíz pénzt ad. [...] Az Úr vacsorájához az egyházfi viszen [...]. [...]tal egy-egy pénzt ad a Prédikátornak. [...] szintén annyi, mint egy jobbágnak. [...] [...] koma-pénz a Mesteré. [...] tizenkét pénz, fele a Mesteré. Esketéstől 12 dénár a vőfélytól, ez kívül a násznépe egy-egy pénzt ad. Ismét, ha valamely idegen legény szállott közénkben és házasságra adta magát, negyven pénzzel tartozik a Prédikátornak az esketéstől. Mind borból, búzából egész quarta jár.

Tehan filialis⁶⁰

A jobbágy egy-egy képét adott régenten, mint szintén Uyfaluban. A félhelyes fél képét, mikor helyünkben lakott Prédikátorunk, egy-egy szekér fát is adtunk. De vagyon harminckét esztendeje, hogy képét nem adtunk, hanem pénzzel elégítettük meg, amint megalkudhattunk vele. Ex beneplatito adtunk kétszáz fő káposztát is. A zsellér tizenkét pénzt adott. Aki más ember házában lakott, az hat pénzt adott. Kereszteléstől semmit nem adnak, hanem a komák egy-egy pénzt, mely a Mesternek jár. Vagyon Prédikátorsághoz való puszta hely, egész, kinek gyümölcsöskertje vagyon, ez a Prédikátoré. Ismét ahhoz a puszta házhelyhez annyi szántóföld vagyon, mint egy jobbágnak, egy-egy nyomásra vethetni három-három köböl gabonát. Vagyon két rét is, úgy mint két szekér szénatermő. Vagyon második gyümölcskert is Prédikátorsághoz. Mikor úrvacsoráját osztogat, az egyházfi bort ad, mi egy-egy pénzzel tartozunk. Az esketéskor a vőlegény 12 dénárt. Azonkívül a vendég egy-egy pénzt ad. A király számára való dézsmából, mind borból, búzából, tavaszból, tyúkból, keresztyénpénzből, vajból octava. Váltja meg a Prédikátor az octavát egy forinttal. Halottól tizenkét pénz, fele a Mesteré.

Szerződtünk meg a Prédikátorral tizenkilenc forintban.

Mester jövedelme

Az egészhelyes a Mesternek egy köböl rozst ad. A félhelyes fél köblöt, a zsellér egy szaput. Aki más ember házában lakik, fél szaput ad. A pázsitos zsellérek, akiknek nincsen szántóföldjük, azelőtt egy-egy fél köblöt adtak, de az urak régen elvesztették, és egy-egy szapura rendelték. Bort ex beneplatito dézsmáláskor, aki mint terem, ki egy iccét, ki egy meszelyt. Az Tehaniak in summa adtanak hol hét, hol nyolc forintot, amint megalkudhatnak vele, de feljebb nem adtanak.

⁵⁹ Kassaújfalú →[Szk. Košická Nová Ves], Abaúj vm. A szöveget a 17. század elején jegyezték le.

⁶⁰ Hernádtihany →[Szk. Ťahanovce], Abaúj vm.

SZINA⁶¹

A Szinai Prédikátor számára búza fizetés: Minden egészhelyes és maga erejével szántó ember ad, ki két köblöt vet, 60 kévét, fele búza, fele rozs. Ha többet vet is, ugyancsak anynyit ad, többet nem. Ha penig egy köblöt vet, felét adja. Fával jóakarattól fizetnek csak, nem tartozásképpen. Szántóföldek: egyik nyomáson, a Lánokon öt darab föld, kilenc-kilenc köböl belemegy. Második nyomáson, Enyiczke felé. Az országútja mellett három nagy kötél, ezekhez valók egy Csortos kút, kettő Lánóczal, kettő Bocsard is, 9 köblös föld. Mocsar Kis kötél is. Harmadik nyomáson is három nagy kötél Böse felé, beléjek megy 6 köböl. Kender hely kettő, a nagy kötelekhez való a Berek szélben. Szartos alján is kettő. Bósi kötél három. A malom mellett kis kötél. Kenderföld kettő. Rét: Nagy rét, kettő egymás mellett, feljebb is ugyan azon sorban. Egy Nádasdi rét [...]. Özvegyasszony, ha egészhelyet bír, ha szánt, ha nem szánt is, de ha másnak elocallya⁶² a Nagy kötél kétköblös földet, megadja a hatvan kévét, felet búzául, felet rozsul. A szegények három sing vásznat adnak. Zsellérek, kik cséppel, sarlóval keresik, fél köböl búza. Halotti prédikáció 1 forint. Esketés 24 dénár. Idegen legény, ki nem fizet búzával, 1 forint. Kereszteléstől tyúk, kenyér, komapénz. Király dézsmájából.

Schola Mester fizetése

Fél-fél köböl búzát ad az egészhelyes, vagy minden, valaki szánt, és a Prédikátornak 60 köblöt ad. Az özvegy is úgy. Aki sarlóval keresi, egy-egy szapu. Halott felett való éneklésért és harangozástól 24 dénár.

Templomhoz való jó: vannak sok jó földek is, melyekből dézsmát ad, aki szántja s veti.

ZENT ANDRAS⁶³

*Mater Ecclesia, olim filialis 1607.*⁶⁴

Minden nemes ember személyválogatás nélkül hét-hét kereszt búzát ad. Ezenkívül minden jó segítséggel és emberséges táplálással ígérk magukat, kiváltképpen Putnoki Imre uram arra ígérte magát, hogy míg Isten lábas marháit keze között megtartja, tehát minden esztendőben egy-egy verő marhát ad, egy bárányt és ezenkívül több jóakarattól ajánlja. A község, aki maga szánthat, öt-öt kereszt búzát ad, cimborás harmadfél-harmadfél keresztet. Ki csépével, sarlójával keresi, fél köblöt. Özvegyasszony három sing vásznat. Mind nemes, mind község, kinek szőlője vagyon, egy-egy köböl borral tartozik. Kereszteléstől egy tyúk, egy kenyér. Temetéstől, ha eledelt nem ad, 12 dénár. Esketéstől 12 dénár. *Szolgalagénytől is csak tizenkét pénz jár, ha leteszi magát jobbágyul vagy zsellérül, a helynek törvénye szerint kell fizetni. Octava borból jár.*

Mester jövedelme

A nemesség három-három szapu búzával tartozik, ezenkívül minden jobbágy is. Zsellér, akár penig csépje után élő, fél-fél köböl búzával tartozik. Temetéstől 12 dénár. Komapénz egy-egy pénz, keresztvíz vitelért. Tanúvallás írástól, ha tíz, húsz, avagy száz volna is, ha csak egy legyen is, 12 dénár. De csak vidékiek tartoznak vele. Örökség írástól vidékieknek 40 dénár, fele a falué, fele a Mesteré. Gyermektanítástól, akivel mint megalkudhat.

⁶¹ Abaújszina →[Szk. Seña], Abaúj vm. A szöveg a 17. század második felére keltezhető.

⁶² bérbe adja

⁶³ Hernádszentandrás, Abaúj vm. 1603-ban már anyaegyház volt. A kiegészítést 1607-ben rögzítették írásban, a főszöveget pedig 1603 és 1607 között.

⁶⁴ Anyaegyház, régen leányegyház, 1607 (a megjegyzés ideje).

VILMÁNY⁶⁵

Vagyon Papsághoz való föld három nyomásban, egy-egy kötél föld, mely nyomások közül az alsó nyomáshoz való kötél földnek a végében egy rét vagyon, kit az úr elfoglalt. Kiról az eklézsia provideáljon.⁶⁶ (*De Istennek kegyelméből ifjú Homonnai Estván urunk meg-eresztette jó lelkiismerettel, és átkot is vetett reá, aki ennek utána elfoglalná.*) Másik rét, Peretka nevű rét vagyon a határban Ruzka felől. Harmadik Laz nevű rét, a Ruzkai határban az is. Negyedik a Cziorgó kútnál való Szögelet rét, akit másképpen Laz rétnek is hívnak. A szabad réten tizenhat lépésnyi rét vagyon. Egy darab erdő is vagyon, mely Hidgiakranak neveztetik. Mikor penig erdőt osztanak, mint egy jobbágnak, szintén úgy részt adnak a Prédikátornak. Egy kenderföld vagyon, másfélköblös (*kétköblös*). Minden jobbágy fél-fél tetés köből (*egy-egy kalangya*) búzával tartozik, két köből vetése akinek vagyon. Azonképpen a zsellérek is, akinek két köbőlig való vetése vagyon, fél-fél köből búzával tartozik (*egy keresztel*). És amellet tíz pénzzel mind jobbágy, mind zsellér. Aki- nek penig semmi vetése nincs, tíz-tíz pénzzel tartozik.

Akinek földet adnak, ha benne nem vethet is, a fél kalongya búzát meg kell adni. Aki csé- pével keresi, egy szapu búzával tartozik. Ennek felette valaki az úrvacsorával él, tizenkét esztendőstől fogva, egy-egy pénzzel tartozik, melyet a hitese egyházfi tartozik kiszedni. Kereszteléstől négy pénz jár (*és temetéstől 5 dénár*) a Prédikátornak. *Esketéstől 12 dénár.* Az úr tized dézsmájából két disznó jár a Prédikátornak. Ha penig kettőtől több nem jutna is, a Prédikátornak ugyan megadják (*választva*). A fejedelem dézsmájából egész quarta jár. *Özvegyasszony 7 dénárral tartozik.*

Az úr önagsága, Magoczi Ferenc urunk, kegyes indulatjából a Vilmani malom minden jövedelméből engedett és adott, árpa kívül, kit faggyúra fordított önagsága. Pénteken napszállat után szombat napszállatkorig a Prédikátor számára, egyedül csak a Pap szá- mára rendelt.

Kis falud⁶⁷

Teljességgel egyez ezzel: a tized disznó, kenderföld, erdő, rétek és szántóföldek kívül. *Innen is integra quarta jár a fejedeleméből.*

Mester jövedelme

Vilmanban és Kis faludon a Mesternek minden jobbágy és zsellér három-három mérce búzával tartozik és hét-hét pénzzel. *És akinek búza vetése nincs, az csak hét-hét pénzt ad.* És a harangozásért minden ember egy-egy kenyeret ad. A temetéstől hat pénz jár. Minden nyomásban egy-egy (*fél-fél*) kötél föld vagyon. A gyermektanítástól, akivel mint magalkudhat. Tanú esketéstől (*úgy mint a lakosoktól*) négy pénz négyig, négyen felül ti- zenkét pénz. A Mester jövedelmének kiszedésére a hitese egyházfiak kötelesek. *Ha vidékieknek esketnek tanút, négytől négy pénzt adnak. A négyen felül penig tizenkét pénze jár, avagy amint azokkal megalkudhat. A helybeliektől semmi nem jár.*

⁶⁵ Vilmány, Abaúj vm. A szöveget 1611 előtt jegyezték le, a kiegészítések is a 17. század első harmadából valók.

⁶⁶ gondoskodjon

⁶⁷ Vilmánykisfalu →Vilmány (1936), Abaúj vm.

GÖNCRUSZKA⁶⁸

Az udvarházhoz való majorság földekből mindenféle veteményből, az egy kenderen kívül igaz tized jár. A fejedelem számára való dézsmából octava jár. Kereszteléstől egy tyúk. Esketéstől jóakarat szerint (*12 dénár*). Temetéstől 12 dénár, kinek a fele a Mesteré. Garaspénz három-három pénz minden gazdától. Nőtlen legénytől egy-egy pénz jár. Ezeket az egyházi szedi ki. A szabad szőlőknek tizede is a Prédikátornak jár. Rét egy vagyon, Pap rétje.

Mesterség jövedelme

A vidékiektől, akiknek szőlőjük vagyon, egy-egy köböl bor jár. Akiknek vetések vagyon, egészhelyestől egy-egy dézsa búza (*és egy-egy pénz járt annak, aki szedi ezt a jövedelmecskét*), oly dézsa, hogy három tézsen egy köblöt. Aki cimborával szánt, fél dézsa búzával tartozik. Akinek vetése nincsen, négy-négy pénz jár attól.

Öröklel írástól, vidékitől avagy egy forint, avagy egy cseber bor jár. A helybeliektől semmi nem jár. Tanúvallás írástól, ki pecsét alatt vagyon, négy-négy pénz jár. Gyermektanítástól egy-egy pénz, avagy cipó, vagy valami sabbathalis jár.

PETRI⁶⁹

Petriben a jövedelem állapota ilyen: három nyomásban szántóföldek vannak. Egyik nyomás Közép szernek nevezetik, melyben vannak hat köbölre való földek. Másik nyomásban, melyet Diosnak hívnak, hat köbölre való földek vannak. Harmadikban, mely Tilalmasnak hivattatik, ott is hat köbölre való vagyon. Egy rét, mely Moozolia rétnak hivattatik. De e földeket mind a falu tartozik szántani törvény szerint és be is vetni mindenkor. Papsághoz nagydarab makkos erdő vagyon.

Minden szántó ember, az egészhelyes, harminckét kéve búzát ad, és tizenkét kéve zabot. A félhelyes huszonöt kéve búzát és hat kéve zabot ad. Akinek szőlője vagyon, egy-egy köböl bort és fél-fél garast. Octava mind búzából, tavaszból, borból és bárányból. Temetéstől 12 dénár (*fele a Mesteré*). Esketéstől 12 dénár. Kereszteléstől egy kenyér, egy tyúk, koma-pénz egy-egy pénz (*Papnak jár*). *Egy kenderföld vagyon, ennek szántására a falu nem köteles. Özvegyek 3 sing vásznat adnak.*

Mester jövedelme

A helyes egy-egy szapu búzát ad, a zsellér pedig kettő ad egy szaput (*tetézve*), egy-egy icce bort. A temetéstől való fizetésnek fele, 6 dénár.

Szurdok filialis⁷⁰

Fél-fél köböl búzát adnak. A quartát (*octavat*) tartoznak ö maguk felváltani. *A malomban vámadással nem tartozik a Pásztor. Özvegyek három sing vásznat adnak. A Mesternek egy-egy szapu búzát (ketten-ketten mind jobbágy és zsellér tartoznak adni), egy-egy icce bor jár.*

⁶⁸ Göncruszka, Abaúj vm. A szöveg eleje hiányzik, így a helység beazonosítása bizonytalan. A lejegyzés ideje a 17. század első éveinek valamelyike, a kiegészítés is korai.

⁶⁹ Hernádpetri, Abaúj vm. A szöveget 1614 előtt jegyezték le.

⁷⁰ Hernádszurdok, Abaúj vm.

SZEMERE⁷¹

Háza [...] Prédikátornak udvarával, gyümölcsöskertjével és veteményeskertjével össze. Szántóföldek. A Reti haraszt mellett vagyon két hold, más nyomásban az Arok mellett egy föld, kétköblös. A Közep hegyen vagyon két föld, kétköblös, negyedik helyen, az Ereztvén mellett két hold, úgymint kétköblös. Egy rét a falu végén.

A nemesek személyválogatás nélkül tizeddel tartoznak az őszi marhából (*búzából*), de csak a Szemerei földről. A község, aki egészhelyes, egy-egy kalongya búzát ad. A cimborás egy rakást, a zsellér fél köblöt, az özvegy 3 sing vásznat. Esketéstől 12 dénárt. Temetéstől enni, avagy 12 dénárt. Kereszteléstől egy kenyér, egy tyúk, komapénz. *Octava nincs. Pap erdeje vagyon egy darab, de tilalomban. Vallják, hogy soha nem irtják.*

Mester jövedelme

A nemes ember fél-fél köblöt ad búzát, a község egy-egy szaput ad. A tizedből a Prédikátor jóakarátja szerint három, avagy négy köből búzát ad. A Mesterséghez való rét is vagyon, de a nemes uraim a zselléreknek elosztották, úgymint Szemerei Albert és Belleni Zsigmond, Szemerei Gergely, Horvat János és Berna Mihály. *Az eklézsia providealjon⁷² felőle.*

Fulo kez filialis⁷³

Keczen vagyon házhely a Papsághoz, mely három tanú által bizonyosodott meg. Tudniillik Fejes Gergely, ennek a nénje egy öregasszony (*Kormos Pálné, Ilona asszony; Fáy Jakab, kit meg kell esketni*), kik a Prédikátort is ismerték benne, kit Fulo Pálné bír. Szántó-föld a Berbicze kútjánál hat vagy hét köbölre való. A templom felé, a gyalogút mellett egy kis föld, kit Fulo Márton bír, ezt is Pap földjének mondják, hogy volt. Ugyanazon nyomáson a Poczai torkon másfél hold föld, kit Fulo Miklós uram bír. A Mély völgy torokban is egy hold, egyköblös, kit Fulo Mihály uram bír. Az Caspar úr erdeje mellett is egyet Pap ortványának hívnak, két, avagy 3 köblös, kit Fulo Mihály és Fulo Miklós uram bír. De egyet sem tudják mindezek közül, hogy Prédikátor bírt volna. Egy rét is vagyon a kenderföld lábán, azt is Fulo Mihály és Fulo Miklós uram bírják.

[...] Kerchiek [...], hogy egy ember bírta a perei [...] adott tőle a templom szükségére. [...] elvette és Fái Jánosnak adta és Fái úr [...]hez foglalta. Fulo Mihály jobbágya bírta Kormos Antal, ettől vette az ura el. *Akiről az eklézsia providealjon.⁷⁴*

Jövedelemnek állapotja ez. A Kerchieknek, úgymint filiálisnak, bizonyos rendeltetett jövedelme nincsen, hanem ex beneplacito, akivel mint megalkudhattak, hát azt adták. De egy köztük legrégebb ember, Fejes Gergely hite után vallja, hogy tudja, hogy egy-egy kalongya búzát adtak a szántó-vető emberek. A zsellér fél-fél köblöt. Esketéstől 12 dénárt. Temetéstől 12 dénárt. Kereszteléstől egy tyúk, egy kenyér, komapénz egy-egy pénz. Az özvegyek 3 sing vászon. Quartából octava pars. Mesterrel is amint megalkudhattak.

*

ANNO Domini 1614. in synodo generali 18 Junii Inanczini celebrata.⁷⁵ A Kerczi eklézsia-ban való szolgálatnak rendi felől ezt végezte az eklézsia, hogy a Szemerei Prédikátor

⁷¹ Szemere, Abaúj vm. A szöveget 1614 előtt jegyezték le.

⁷² gondoskodjon, nézzen utána

⁷³ Fulókércs, Abaúj vm.

⁷⁴ gondoskodjon, nézzen utána

⁷⁵ Az Úr 1614. évében, június 18-án Ináncson tartott egyetemes zsinaton.

minden harmadik vasárnap reggel Kerczen prédikáljon. A következő két vasárnapokon pedig déleltet szolgáljon ugyanott Kerczen. A sátoros ünnepeknek pedig második napján reggel Kerczre menjen [...]. A Kercziek is pedig tartoznak ezzel, hogy a Szemerei Prédikátorról gondot viseljenek, a Pap házáat a Szemeriekkel együtt építsék.

FORRÓ⁷⁶

Szántóföldek vannak három nyomásra. Egyik Tanornok, melyben vagyon három kötél, másik nyomás Oschola szer, abban is három kötél vagyon. 3. nyomás Fanczal völgye, abban is 3 kötél vagyon. Egy tövises rét vagyon, melyet tartoznak kiirtani a Forraiak. Minden ember, akinek tíz kalongya búzája vagyon, egy kalongyával tartozik, harminckét kévével. Akinek tíz nincs, tizenhat kévével tartozik (*avagy fél köből búzával*). Egy hordó borral tartoznak. Octava jár búzából, tavaszból, borból. Esketéstől semmi (*nem jár a helybeliektől, vidékiektől, a megyéken kívül, ha Prédikátort nem hoznak, 40 dénár*). Kereszteléstől egy kenyér, egy tyúk, komapénz (*egy-egy pénz Mesternek jár*). Temetéstől egy ebéd, ha ebédet nem ad, tizenkét pénz, a Mesteré fele. *Az is úgy, hogyha a Prédikátor hivatalos léssen a halott temetésre, ha hivatalos nem léssen, semmivel nem tartozik, a 12 pénznek pedig a hata a Mesteré. Forrón csak azért is elhívják a halottas házra ebédre, hogy az 12 pénzt odaveszessék.*

A fő ünnepeken tartoznak adni egy pint bort az Úr vacsorájára, és a Prédikátornak is ebédjére egy pint borral tartoznak ez három ünnepeken.

Mester jövedelme

Fél-fél köből búza minden házasembertől, fél-fél köből bor. Aki bort nem adhat, 15 dénárt ad. A komapénz a Mesteré (*egy-egy pénz*).

Demeczer (*elszakadt*)⁷⁷

Minden szántó ember egy-egy kalongya búzát ad, ha csak két lova vagyon is. Csépes egy fél köblöt ad. Özvegyek három-három sing vásznat. A nemesek dézsmát adtak annak előtte, de immár mostan azt adják, amit akarnak. Temetéstől 12 dénárt, fele a Mesteré. Esketéstől *12 dénárt, ha vidékben kell menni, de honjokban tisztességes étellel, itallal tartoznak. Ha ki nem fizetne a Papnak, esketéstől 40 dénárral tartozik.* Kereszteléstől, mint Forrón. Mesternek egy-egy szapu búza. *Octavából minden megjár.*

Fanczaly⁷⁸

Aki ő maga szánt, egy kalongya búzát ad, aki cimborával egy keresztet. A csépes fél köblöt (*avagy 15 kévét*). Esketéstől vidéki 40 dénárt, ott lakos megvendégeli. *Ha ki jövevény, avagy szolgálta volna, és semmit nem fizetne a Papnak, esketéstől 40 dénárral tartozik.* Kereszteléstől, mint Forrón (*egy tyúk, egy kenyér, komapénz a Mesteré*). Temetéstől is úgy. Régi szokás szerint négy szekér fával tartozunk a Papnak, a Mesternek kettővel, helyekben vinni. De anno 1601 így változott meg, hogy szabad legyen a Prédikátor és a Mester valamennyit hordat a szabad erdőből. Octava borból, búzából. Mesternek egy-egy szapu. *Ezeknek utána a Forrai mater eklézsiahoz Pap és Mester házához, mind karóvesszőt és*

⁷⁶ Forró, Abaúj vm. A szöveget 1601 és 1614 között jegyezték le, a kiegészítések is koraiak.

⁷⁷ Abaújdevecser, Abaúj vm. Az „elszakadt” későbbi megjegyzés arra utal, hogy 1621-től anyaegyház lett.

⁷⁸ Fancsal, Abaúj vm.

épületre való fát aminéműt találhatnak, tartozunk adni, bennünket a Forraiak ha megtalálják.

FELSŐ MÉRA⁷⁹

Felső Méran az u[dvarból] Horvat János tizennégy kereszt búzát ad. Aki dézsmával tartoznék. Merai Gáspár, ez is dézsmával tartozik, de csak négy keresztet ad. Minden szántó ember, aki cimborával szánt is, egy-egy kalongyát ad. Minden zsellér egy köblöt. Özvegyasszony három sing vászon. Garaspénz öt-öt pénz minden házasembertől. Császárból octava jár búzából, tavaszból (*vajból és mindenből*). Három nyomásra való földek. A vízre járóban vagyon egy kétköblös. A szőlő aljban egyköblös föld. A Belluson kétköblös. A földvárban háromköblös. Minden ember, aki maga szánt, délig való szántással tartozik. Azonképpen aki cimborával szánt. Rét vagyon egy, Pap rétje. Kereszteléstől egy tyúk, egy kenyér. Temetéstől 12 dénár (*fele a Mesteré*). Esketéstől 12 dénár. Minden ember egy-egy szekér fával tartozik. *Kenderföld egy vagyon.*

Mester jövedelme

Mind nemes s mind község fél-fél köből búzát ad. *Komapénz a Mesteré. Gyermektanítástól, akivel mint magalkudhatik. Levélírástól lakosok semmivel nem tartoznak, vidékivel amint megalkudhat. Temetéstől 6 dénár.*

Also Mera filialis⁸⁰

Minden szántó ember egy-egy kalongyát ad, mint Felső Meran. Zsellér minden, egy-egy köblöt ad. Garaspénz nincs. A nemesek négy-négy rakást adnak. Három nyomásban való szántóföldek vannak. Enczre járóban öt föld, nyolcköblös. Másik nyomásban, a Nagy kötelben három föld, nyolcadfél-köblös. Rét három vagyon, ketteje együtt, másutt egy vagyon. Papsághoz való ház, a földek ahhoz valók. *Fejedeleméből octava jár.*

Mester jövedelme

A nemesektől fél-fél köből jár. A községtől egy-egy szapu. *Temetéstől 6 dénár.*

ALSÓ ÉS FELSŐ ZEND⁸¹

Papsághoz való ház egy vagyon és schola ház. Minden szántó ember egy kalongya búzát ad. A zsellér egy keresztet (*aki keresztet nem adhat, egy köböllel tartozik*), annak felette öt-öt pénzzel tartozik minden. Özvegyasszony három sing vászon. A nemesek ezen határon való majorságokból tizeddel tartoznak. Octava jár borból, búzából, tavaszból, vajból (*az alsó faluból*). Esketés 12 dénár. Kereszteléstől 12 dénár, egy tyúk, egy kenyér (*komapénz egy-egy pénz*). Temetéstől 12 dénár. Szabad erdő.

⁷⁹ Felsőméra + Alsóméra →Méra (1950), Abaúj vm. A szöveget 1614 előtt jegyezték le. A kiegészítés is korai.

⁸⁰ Alsóméra + Felsőméra →Méra (1950), Abaúj vm.

⁸¹ Alsó és Felső Szend + Szala →Szalaszend (1936), Abaúj vm. A szöveget 1614 előtt jegyezték le. A kiegészítés is korai.

Zala⁸²

Zalan is aszerint fizetnek, mint a két Zenden.

Mester jövedelme

Mind a három falukból minden házasember, mind jobbágy, mind zsellér, egy házban valamennyi külön kenyeres vagyon, fél-fél köböl búzával tartozik a Mesternek. Özvegyek semmit nem adnak. Temetéstől 12 pénz jár, ily okkal, hogyha a Prédikátor prédikál, nyolca a Prédikátoré, négye a Mesteré. Ha pedig nem prédikál a Tanító, fele a Prédikátoré, fele a Mesteré. Levélírástól a helybeliek semmit nem adnak. Vidékiekkel amint megalkudhat. Gyermektanítástól is, akivel mint megalkudhat. A Prédikátor asztaltartástól hat köböl búzával tartozik.

GARADNA⁸³

Minden ember, valakinek vetése vagyon, ha pénzért vettet is, egy-egy kalongya búzával tartozik. A zsellérek pedig egy-egy köböllel. Az özvegyek három-három sing vászonnal. Borból, búzából octava jár. A catedraticum egy forint. Esketéstől 12 dénár. Temetéstől 12 dénár (fele a Mesteré). Kereszteléstől egy kenyér, egy tyúk, komapénz egy-egy pénz (a Papé). Az ünnepekben egy-egy pint bor jár. Garaspénz három-három pénz. Szántó föld és rét nincsen.

Mester jövedelme

Egy-egy szapu búza minden házasembertől. Levélírástól hat pénz. Örökséglevéltől tizenkét pénz. A bírók falu szükségében mikor íratnak, semmit nem adnak. Gyermektanítástól, akivel mint megalkudhat.

Szóled⁸⁴

Szóleden ezenképpen minden jobbágy, zsellér egy-egy köböl búzával tartozik. (Egy-egy kalongya, 32 kévéjével.) Garaspénz három-három pénz.

Veczie⁸⁵

Vecziek úgy fizetnek, mint a Szólediek.

Saarvar (Két Noway, Saar Var, Idrany maguknak szakadtak)⁸⁶

Mind nemes, nemtelen, ki maga ekéjével szánthat, egy-egy kalongyát ad, cimborás fél kalongya. Garaspénz három pénz. Zsellérek fél-fél köböl búzával tartoznak.

⁸² Szala + Alsó és Felső Szend → Szalaszend (1936), Abaúj vm.

⁸³ Garadna, Abaúj vm. A szöveget 1614 előtt jegyezték le. A kiegészítés is korai.

⁸⁴ Szóled + Vécse → Hernádvécse (1905), Abaúj vm.

⁸⁵ Vécse + Szóled → Hernádvécse (1905), Abaúj vm.

⁸⁶ Sárvar → Felsőnovaj (Novajdrány) 1907*, Abaúj vm. A későbbi megjegyzés arra utal, hogy ezek a községek elváltak Garadnától, és külön fogadtak lelkészt, 1620-ban már így találjuk.

Felső Novay⁸⁷

Felső Novayban ez szerint fizetnek. Felső Novaiban egy irtvány szántóföld, kiből tized jár. Rét egy vagyon, kit Pap réjtének hívnak. Egy gyümölcskert.

Idrány⁸⁸

Idraniak is ezenképpen (*fizetnek*).

Alsó Novay⁸⁹

Alsó Novajon is a fizetés egyenlő. Temetés, keresztelés, esketés, özvegyek fizetése is úgy vagyon, mint Garadnan. A Mester fizetése is egyez a Garadnaival (*mindezekben a helyekben*).

PAPI⁹⁰

Papsághoz való ház vagyon, schola házhely is vagyon. Minden szántó ember, ki maga ekéjével szánt, egy-egy kalongya búzát ad (30 kévéjével). Cimborás egy keresztet. Csépes (sarlós) fél köblöt. Garaspénz nyolc-nyolc pénz. Szántóföld egy nyomásra, öt hold föld (a Keti határ felé). Esketés 12 dénár. Temetés 12 dénár. Keresztelés egy kenyér, egy tyúk, komapénz (egy-egy pénz a Prédikátornak jár). Octava jár búzából, tavaszból (borból). Kenderföld is vagyon.

Fay⁹¹

Fayban is aszerint vagyon a búzával való fizetés, mind keresztelés, esketés, temetés. *Octava nincs.*

Czenete⁹²

Czeneten azonképpen a fizetés, csakhogy garaspénz három pénz jár. *A nemesek 4 keresztet. Octava búzából, tavaszból (borból).*

Kethy⁹³

Kethyben is aszerint a fizetés. Octava nincs. *A Kety határban, a Papi határ mellett három hold föld vagyon, Papsághoz való.*

⁸⁷ Alsónovaj + Felsőnovaj + Idrány → Novajidrány (1936), Abauj vm.

⁸⁸ Alsónovaj + Felsőnovaj + Idrány → Novajidrány (1936), Abauj vm.

⁸⁹ Alsónovaj + Felsőnovaj + Idrány → Novajidrány (1936), Abauj vm.

⁹⁰ Papi, ma már nem létező község Fáj szomszédságában, Abauj vm. A szöveget 1614 előtt jegyezték le, a kiegészítések is koraiak.

⁹¹ Fáj, Abauj vm.

⁹² Csenyete, Abauj vm.

⁹³ Kék → Szarazkék → Baktakék (Bakta + Szarazkék 1950), Abauj vm.

Mester jövedelme

Mesternek egy-egy szapu búza jár mind a négy faluból. Fai István uram adott 13 keresztet, a kívül egyéb segítsége.

BAKTA⁹⁴

A nemesség istenes [...]saból, ki jobban, ki vékonyabbul magát bírván, szabad akarhatja szerint, ki tíz keresztet, ki kevesebbet, de legkevesebbet öt keresztet szokott fizetni. A község peniglen, ki maga ekéjével szánt, négy kereszt búzát ad, aki cimborával szánt, ha három lova vagyon, három keresztet ad, két lovas két keresztet, egy lovas egy keresztet. Aki csépével, sarlójával keresi, fél köblöt ad. Özvegyasszony három sing vászonnal. Esketéstől 12 dénár. Temetéstől, ha csak énekel, 12 dénár. (*Ebéd, ha ebédet nem ad, 12 dénár.*) Ha prédikál 25 dénár. (*12 dénár és ebéd.*) Kereszteléstől egy kenyér, egy tyúk. Octava borból, búzából.

Beret⁹⁵

A fizetés mindenkben egyez a Baktai fizetéssel. *Nincs octava.*

Tenger, Detek⁹⁶

Ezek fizetések is egyez, csakhogy octava nem jár. *Tengerben és Deteken mindenből megjár.*

*

Ez három eklézsiák egy harang alá való eklézsiák, villongásban lévén, törvény szerint 1609. esztendőben 11. Maji, az Inanczi vizitációkor egyházi nemes és polgári személyek ítélete szerint ilyen állapotban rendeltetni hagyattattak, hogy Baktaban, mint mater eklézsiában, reggel minden vasárnap és ünnepnapokon prédikáció lenne, mindjárt Beretre menjen a pásztor. Ott is dolgát elvégezze, és ott vagy ebédje lészen, vagy nem, Baktara a déleesti prédikációra megtérjen, és dolgát végben vigye. Minden más vasárnapokon és ünnepnapokon mégis Baktan először prédikáljon, és akkor Bereten elhalasztván, Tengerre, avagy Detekre menjen és ott prédikáljon. És ha ott lészen ebéd, jó, ha nem lészen, ismét délestre Baktara hazamenjen és prédikáljon. Minden vasárnap az ifjúságot tanítsa, ha lészen. Hetedszaka könyörgés legyen, és a szokott napokon prédikáció is legyen. És mint-hogy régtől fogva e három helynek egyenlő fizetése volt, ezután is a fizetés egyenlő legyen. Csakhogy a Papságnak való háznak a derekát a Baktaiak, a pitvarát a Beretiek, a kamráját a Tengeriek, avagy Detkiek egyenlőképpen építsék. Ezeken kívül istállót, kertet és ház kerítését, mivelhogy nagyobb a munka Baktan, a Baktaiak fogatkozás nélkül tartozzanak megépíteni.

FELSŐ GHAGJ⁹⁷

Szántóföldek vannak három nyomásban. 1. Tanorok szerben két helyen való szántófield vagyon (*öt köbölre való*). 2. nyomásban a Czikora szerben négy hold föld vagyon a szőlők alatt (*három köbölre való*). 3. nyomásban a Barazkos völgyben ki kell keresni, mennyi

⁹⁴ Bakta → Baktakék, Abaúj vm. A szöveget 1609 előtt jegyezték le, a kiegészítés 1609-ből való.

⁹⁵ Beret, Abaúj vm.

⁹⁶ Tengerfalva → Detek (a két község egyesült), Abaúj vm.

⁹⁷ Felsőgagy, Abaúj vm. A szöveget 1612 előtt jegyezték le, a betoldások és kiegészítések 1612-ből valók.

legyen, akinél legyen. (*Két hold föld vagyon.*) Rét nincsen, szőlő sincs. Erdő, Papsághoz való nincsen, hanem szabad mind tilalmasban, mind egyebütt fát szerezni magának. Minden, ki maga ekéjével szánt, egy-egy kalongya búzát ad, azaz manipulos 32. Cimborával, aki szánt, az is akképpen. Zsellér, avagy aki pénzért szántat, egy-egy köblöt ad. Özvegyek három sing vásznat adnak. Esketéstől 12 dénár. Kereszteléstől egy kenyér, egy tyúk. Temetéstől 12 dénár. Garaspénz 8 dénár. Octava borból, búzából. Lenkei Miklós uram decimát ad. Fulo uram, mivelhogy nem ott lakos, ex beneplatito amit ad.

Egy Papsághoz való ház vagyon, kihez semmi szántóföldek, sem rétek, sem szőlők nincsenek, hanem amely szántóföldek vannak, a templom építésére tartoznak, régen megholt embereknek testamentum hagyása szerint. Mely templomhoz való földek még eddig a gondviseletlenség miatt mód nélkül voltak, azokból való jövedelem felől. De Isten kegyelméből 1612. 7. Martii vizitációban így rendeltetett a földeknek állapota, hogy ennek utána a Felső Gagi Prédikátornak és a helybéli főbírónak hitek és esküdtségek szerint, vagy ő maguk vetik be ez földeket, vagy másoknak adják szántani és bevetni, tehát a dézsma járjon a Pap kezében, kire a bíró is hite szerint reá vigyázzon, a Prédikátor is a bíróra vigyázzon. És minden esztendőbeli jövedelmecskét tudtára adjanak az Esperestnek, és vagy a templom, vagy a Pap, vagy a Mester házának építésére fordítsák. Hogy ne igyák el, se költsék maguk szükségére, ki történnék, az eklézsiának erős és kemény büntetésével megbüntettessenek.

Mester jövedelme

Minden ember egy-egy fél köből búzát ad. A komapénz a Mesternek jár (*fele, fele a Papnak mind ez négy helyekből*).

Alsó Ghagj filialis⁹⁸

Az Also Ghagiak egyenlőképpen fizetnek mind Papnak és Mesternek.

Minden ember, ki ő maga szánt, egy-egy kalongya búza. Cimborás egy-egy kalongyát ad. Zsellér, avagy csépes, fél kalongyát, avagy egy köből búzát ad. Garaspénz 8 dénár. Kereszteléstől egy tyúk, egy kenyér, komapénz egy-egy pénz, fele a Mesteré, fele a Papé. Temetéstől 12 dénár, fele a Papé, fele a Mesteré. Esketéstől 12 dénár, a Papé. Özvegyek három sing vászonnal tartoznak. Octava jár mindenből.

Litka filialis⁹⁹

Minden ember, vagy szegény, vagy gazdag, akár csépes, akár sarlós, de mind egy-egy köből búzával meg rozssal tartozik. Kereszteléstől egy tyúk, egy kenyér. Esketéstől 12 dénár. Temetéstől 12 dénár, ennek fele a Papé, fele a Mesteré. Octava mindenből. Özvegyek három sing vászonnal tartoznak.

Vendeghi antiqua filiális.¹⁰⁰

Minden ember, vagy szegény, vagy gazdag, egy-egy köből búza, avagy rozs. Kereszteléstől egy tyúk, egy kenyér, komapénz, fele a Papé, fele a Mesteré. Temetéstől 12 dénár, fele a Papé, fele a Mesteré. Esketéstől 12 dénár csak a Papé. Garaspénz 8 dénár. Octava jár mindenekből.

⁹⁸ Alsógagy, Abaúj vm.

⁹⁹ Litka, Abaúj vm.

¹⁰⁰ Gagyvendégi, régi leányegyház. Abaúj vm.

VAJDA¹⁰¹

Prédikátorsághoz való ház vagyon. Három nyomásra földek vannak. 1. nyomás szőlő völgy és Tanorok, mely nyomásban kilenc föld vagyon, az öte elparlagosodott. A négyében kilenc köből megy. 2. nyomás Perczi patak, abban is nyolc föld vagyon, de csak négyében vethetni három köblöt. *Ezeknek egyike kenderföldnek való.* 3. nyomás Vendegi völgy, abban is nyolc föld vagyon, nyolc köből alá való. *Egyik kenderföldnek való.* Rét három vagyon. Kettei Matska Molnaban vagyon, harmadik Pap rétje. Az erdőt, mikor osztják, a Prédikátornak, mint egy helyesnek, annyit osztanak. Minden jobbágy ember, aki maga szánt, tartozik egy-egy kepevel id est 60 manip.¹⁰² A cimborás fél kepevel. Kinek barma nincsen és vetése vagyon, egy köből búzával tartozik. Özvegyasszonyok 3 sing vászonnal. Minden ember egy-egy kepe tyúkkal tartozik. A fejedelem dézsmájából, mindenből octava jár. A patrónusok búzájából, rozsból tized jár. A tavasznak tizedét elvesztették. Azelőtt megadták a tavaszból is. Az eklészia prospiciáljon felőle. (*Nem constal,¹⁰³ amint végére mentünk, hitek szerint mondván.*) Esketéstől tizenkét pénz. Ha vidékbe viszik a leányt vagy asszonyembert, 12 pénzt adnak, a két Pásztor osztozik vele. Ha Prédikátort nem hoznak, 40 dénár. Kereszteléstől egy tyúk, egy kenyér, komapénz egy-egy pénz (*csak a Prédikátornak*). Temetéstől 12 dénár, fele a Mesteré.

Mester jövedelme

Minden embertől, aki házasember, fél-fél köből búza jár. A halott pénznek fele, ezenkívül semmi nincs.

Vagyon a templomhoz két (*három*) irtvány. Egyik a kis tilalmasban. *A nemes oszlásföldeken túl fogva a Perczei határig.* Másik a Gagi út felében, hat köből alá való. A dézsmája a templomhoz jár, ötöde. *Amely jövedelemnek gondviselése a hites egyházfűnök dolga. Zazfa felé való nyomásban is egy irtvány föld vagyon, mely a Zazfai határon dől meg.*

Bwthös filialis¹⁰⁴

(*Minden maga ekéjével*) Szántó ember minden egy-egy kepe ad, azaz manipulos 60. Cimborás fél kepe. Aki nem szánthat, egy-egy köből gabona, fele búza, fele rozs. Egy-egy kepe tyúkot minden ember. Özvegyasszony 3 sing vászon. Esketéstől, kereszteléstől, temetéstől szintén úgy, mint Vaydan. A fejedelem dézsmájából, mindenből octava.

Mesternek minden embertől fél-fél köből búza. A temetőpénznek fele (*mikor vagyon, mikor nincsen, a Prédikátoré*).

Régi törvény szerint másod vasárnap jár ki a Prédikátor, ezután is abban maradjon meg mind a község, mind pedig a Tanító.

Peretse filialis, non perpetua¹⁰⁵

Ezek fizetnek a Vaydai Prédikátornak, amint megszerződhet vélek.

¹⁰¹ Krasznokvajda, Abaúj vm. A szöveget 1612 előtt jegyezték le, a betoldások is koraiak.

¹⁰² azaz 60 kévével

¹⁰³ nem áll meg, nincs

¹⁰⁴ Büttös, Abaúj vm.

¹⁰⁵ Percse nem állandó leányegyház. Abaúj vm.

SZAZFA¹⁰⁶

Minden nemes ember mind búzából, mind tavaszból tizedet ad. Minden helyes ember egy-egy kepe búzát ad, azaz manipulos 60. Félhelyes fél kepe ad. A zsellér egy köböl zabot. Özvegyasszony három sing vásznat. Ezenkívül minden helyes ember egy köböl zabot. Félhelyes fél köblöt ad. Minden helyes ember nyolc-nyolc pénzt, mellyel szabad a Prédikátor, vagy pénzül veszi fel, vagy pedig azért szántatott minden helyes emberrel egyszer, vagy ugarlaskor, vagy forgatáskor, vagy vetéskor egy-egy köbölnek valót. Keresztelésért egy tyúk, egy kenyér. Komáktól egy-egy pénz (*csak a Prédikátornak jár*). *Kepetyúk egy-egy tyúk*. Halott temetéstől 12 dénár. Esketéstől 12 dénár. Ha vidékiek leányt visznek és Prédikátoruk nem leszen, szabad vele, amint vélek megalkudhat. Ha hoznak, szabad vele, ha neki megengedi. Ha pedig nem, a tizenkét pénznek felét elveszi.

Földek. Pap földje nevű föld, mely szám szerint majd negyvenköblös, mind egy rendben. *Ezekből tized jár, ha más veti be. Ha pedig a Prédikátor elégséges a bevetésére jóval jó, ha nem leszen szántó marhája, tehát aki beveti, vagy nemes, vagy paraszt, tizeddel tartozik.* Rét Rakatza felé egy vagyon. Egyház földje Rakatza felé egy jó darab, melyben megy majd öt köböl. *Búzából, tavaszból és mindenből octava.*

1615. 14. Maji Fayban való vizitációnkban Zazfai Pap János jobbágy ember jelenté ezt, hogy köz maradott földet mind a nemes uraim és a község engedtek feltörni és bírni, mint sajátját ilyen okon, hogy annak a földnek dézsmája mától fogva mindenkor a templom építésére fordíttassék, mely dolgot az eklézsia is jóváhagyta, és Isten ökegyelmeket érette megáldja.

Pamleny filialis¹⁰⁷

Búza hat köböl, zab harmadfél köböl. Egy nyári nap fejenként délig való kaszálás. A nemesek búzájából jutott tizednek behordása. Egy-egy szekér fa. Kereszteléstől egy tyúk, egy kenyér. Komáktól egy-egy pénz. Esketéstől, halott temetéstől akképpen, mint Szazfan.

Bathor filalis (*Alias Mater Ecclesia fuerat. Constitutus est deinceps [...] Sibi quaerant ministrum. ANNO 1611 13. Januarii.*)¹⁰⁸

Minden, ki maga szánt, ad három szapu búzát. Félhelyes ad fél köblöt. A zsellér is fél köblöt. Minden két ember egy szekér fát. Nemes ember egy-egy köböl búzát. Aki ott helyben lakik, tizeddel tartozik. Özvegyasszony 3 sing vászonnal. Szántóföld: A temető alatt két avagy három köbölnek való föld. Másfelé, a Laki völgyre, öt szapura való. Erdő: A Vaydai völgyre vagyon erdő, kit Pap erdejének hívnak. Kereszteléstől, esketéstől, temetéstől azon fizetés, mint Szazfan.

¹⁰⁶ Szászfa, Abaúj vm. A szöveget 1611 előtt jegyezték le, a betoldások 1611-ből és 1615-ből valók.

¹⁰⁷ Pamlény, Abaúj vm.

¹⁰⁸ Gagybátor, Abaúj vm. Egyébként anyaegyház volt. Elhatározatott, hogy keresnek maguknak lelkészt. 1611. január 13-án. Gagybátor csak 1620-ban lett újra anyaegyház.

ZENT JAKAB¹⁰⁹

Papasághoz való ház vagyon. Földek vannak Prédikátorsághoz, mint szintén egy egészhe-lyesnek, három nyomásra. 1. nyomás Határ völgy, abban vagyon hét föld, nyolc köből alá való. 2. nyomás Mocziar szer, abban öt föld vagyon, öt köből alá való. *Vagyon hatodik is, egy darab Mocziar láb, egy szapunak való.* 3. nyomás Tegla szer, abban hét föld va-gyon, hét köből alá való. Rét négy vagyon. 1. a Tegla láb, másik Kis erdő alja, harmadik Kaniszlo torkon, negyedik Kis rét. *A páston való rétből, mikor megosztják, szintén annyit adnak, mint egy jobbágnak.* Vagyon egy Haraszt, melyet annak előtte Pap erdejének hív-tak. A tilalmas erdő a Prédikátornak szabad. Minden ember, valakinek harminc keresztig vagyon búzája, az egy képevel tartozik, azaz manipulis 60. Akinek harminc nincsen, ha-nem félannyi, az félannyit ad. Akinek félannyi sincs, az egy köből búzát ad, ha csak csé-pével keresi is, ugyan megadja az egy köblöt. Özvegyasszony, ki guzsalyával keresi, há-rom sing vásznat. A fejedelem dézsmájából, mindenféle veteményből octava jár. A méh-ből, bárányból is. Esketéstől 12 dénár. Ha vidékre visznek és Prédikátort hoznak, 12 pénz jár, mellyel megosztóznak. Ha Prédikátort nem hoznak, 40 dénár. Kereszteléstől egy tyúk, egy kenyér. Minden koma egy-egy pénzzel. Temetéstől 12 dénár, ha prédikál 50 pénz. Offertorium egy-egy pénz, amelyből a pásztor bort veszen az Úr vacsorájához.

Mesterséghez való jövedelem

Vagyon egy schola hely. Minden jobbágy embertől fél-fél köből búza. Félhelyestől és sellértől egy-egy szapu. (*Minden embertől fél-fél köből búza jár, akár szegény, akár gaz-dag legyen.*) A temetőpénznek fele, a harangozásért egy-egy kéve búza. *Mikor Mester nincsen, egy jobbágy embert szombatnapon való úr szolgálatjából szabadságban tartanak.*

Beczkehaza filialis (*Torna vármegyében*)¹¹⁰

Minden külön kenyeres, aki ő maga szánt, harminc kéve búzával és egy köből zabbal tar-tozik (*avagy tíz kéve zabbal*). Aki nem szánthat és cséplő zsellér, egy-egy köből búzával tartozik. Özvegyasszony 3 sing vászonnal. Esketéstől, kereszteléstől, temetéstől azonkép-pen, mint Szent Jakabon. Fejedeleméből octava mindenből. Özvegyasszonyok három-három sing vásznat adnak.

Mesternek minden szántó ember fél-fél köből búzával tartozik. Cimborás egy-egy szapu-val. A csépevel kereső zsellér is azonképpen.

*Debrete prior filialis et antiqua*¹¹¹

Debreten a fizetés teljességgel olyan, mint Zent Jakabon, csakhogy ebben különböz, hogy a képes ember egy köből zabot, a fél képes fél köblöt ad a Prédikátornak, kit Niargak zab-nak hívnak. Ha a Pap ki nem akar jární, meg nem adják, mely dolog a Papnak szabadsá-gában áll. Özvegyek három sing vászonnal tartoznak. Octava a fejedeleméből.

*Nagy Borsod vármegyében Debrete, Rakacza Zend*¹¹² *Kis Borsod vármegyében, Zent Ja-kab Nagy Borsod vármegyében.*

¹⁰⁹ Tornaszentjakab, Borsod[!] vm. A szöveget 1611 előtt jegyezték le, a betoldások és a kiegészítés a 17. század első harmadából való.

¹¹⁰ Becskeháza, Torna vm.

¹¹¹ Debréte, Borsod vm. Debréte régi és elsőbb leányegyház.

¹¹² Rakacaszend, Borsod vm.

KÉR¹¹³

A nemesség búzából, rozsból igaz tizeddel tartozik, mind sajátjából, mind zálogosból. Akinek szőlője vagyon, egy-egy köből bort ad. A községtől, aki maga ekéjével szántana, két kalongya, aki két lóval szánt, egy kalongya. Akinek egy lova vagyon, egy keresztet ad. Aki csépével keresi, egy köből búza, vagy rozs, vagy zab leszen. A községnek, akinek szőlője vagyon, egy-egy köből bor, ha tíz köből leszen. Ahol pedig öt, hat, hét köből lenne, minden köbőlből egy-egy iccével. Borból a fejedelem számára valóból octava. Kereszteléstől egy tyúk, egy kenyér. Komáktól egy-egy pénz. Szántóföld vagyon egy az Argias nyomáson.

Mester jövedelme

A nemességtől fél-fél köből búza. A községtől egy-egy szapu. A Prédikátortól tizenkét köből búza jár. Kéri János uram udvarából, Zalkai uraméból és György Deák uraméból egy-egy köből búza jár.

Büd filialis (*Mater Ecclesia lett Perével*)¹¹⁴

Vagyon egy ház, akit Czecei Mihály hatalmasul bír. Szántóföld minden nyomásra egy-egy kötél. Egy szőlő vagyon Enczi szeren. Két rét vagyon. Egyik a Hosszú víz mellett, másik a zsellér rétek mellet a Fügedi határon. Minden szántó embertől egy kalongya búza járt. Aki kalongyát nem adott, egy köből rozst adott. Valakinek hely földet adtunk, ha azt meg nem adhatta, ötven pénzt adott. Minden héten egy-egy szekér fát vágathatott. Kereszteléstől, esketéstől, temetéstől, mint Kerben, szintén úgy.

Mesternek minden házasembertől tizenhat-tizenhat pénz jár. Halottól 12 dénár. Erdő szabad. Az Tarcza is szabad.

BODÓKŐ UJFALU¹¹⁵

Vagyon Papsághoz való ház, ahhoz három nyomásra való szántóföldek. A Szeles kötelben egy hold föld, harmadfél-köblös (*négy*). A Farkas telken kétköblös (*három*). Felső nyomásban három hold föld, öt (*négy*) köbölre való. Középső nyomásban két hold föld, háromköblös. Egy rét vagyon a Szerencz pataknál, Pap rétének hívják. *Egy kenderföld is vagyon*. Egy szőlő vagyon a Basko szeren, a műve a Prédikátort illeti. Erdeje mindenütt szabad, tilalmason kívül. Borból, búzából, bárányból, vajból, tavaszból octava. Minden jobbágytól egy-egy kalongya búza (*ki ő maga szánt*). Cimborástól fél kalongya. Aki csépével keresi, fél köböllel. Özvegyek, kik guzsalyukkal élnek, 3 sing vászon. Kereszteléstől egy kenyér, egy tyúk. Komáktól egy-egy pénz. Esketéstől tősgyökeres jobbágy semmivel nem tartozik. Jobbágyságra, amely szolgál, vagy jövevény adja magát, 12 dénár. Temetéstől 6 dénár. Vidékiektől esketéstől 40 dénár, ha Prédikátor velük nem leszen. Saarközi Kelemen uram decimát ad.

¹¹³ Abaújkér, Abaúj vm. A szöveget 1611 előtt jegyezték le.

¹¹⁴ Herndábüd, Abaúj vm. Hernádbüd 1618-ban már anyaegyház volt, leányegyháza Pere.

¹¹⁵ Boldogkőújfalú, Abaúj vm. A szöveget 1611 előtt jegyezték le.

A Mester jövedelme

Minden lakos, akinek szőlője vagyon, egy-egy köből borral tartozik. Tíz köblön alul fél köböllel. A vidékiek is egy-egy köből borral tartoznak (*akinek szőlője ott vagyon*). Minden jobbágy fél-fél köből búzával. A cimborás hasonlóképpen. A csépes egy-egy szapuval. Az özvegyek 12 dénárral. A nőtlenek is hasonlóképpen. Temetéstől 6 dénár. A gyermekek tanításától minden szombaton 1 dénár, és szabad akaratja szerint, aki mit akar adni. Örökseglével írástól, mind lakos és vidéki, 25 dénárt. Ha vidékinek tanúvallást ír, 12 dénár.

Alpar filialis¹¹⁶

Minden, ki maga ekéjével szánt, egy-egy kalongya búzát ad. Cimborás, ha csak egy lova vagyon is, egy keresztet. Csépes fél köblöt. Özvegy, ki guzsalyával él, 3 sing vásznat. A nemesek, ki mit akar. Esketéstől nőtlen és jövevény 12 dénárt. A lakos jobbágy semmivel nem tartozik. Kereszteléstől és esketéstől, mint Uyfaluban. Maga kenyeren való nőtlen legény 12 dénárt, avagy egynapi mível tartozik. Temetéstől 6 dénár.

A Mesternek minden, akinek szőlője vagyon, egy-egy köből borral tartozik. Akinek szőlője nincs, 20 dénárral. Temetéstől 6 dénár. A nemesség 40 dénárt.

CORLÁTFALVA¹¹⁷

Papsághoz való ház vagyon. Mindenféle földi vetésből integra decima az egy kenderen kívül. Borból is az egész szőlőhegynek terméséből igaz tized jár. *Kereszteléstől egy tyúk, kenyér nincsen.* Esketéstől és temetéstől semmi nem jár. (*Étellel, itallal tartoznak a lakosok.*) A nemes ülések közül kettőtől nyolc-nyolc forint jár. Egyik Szeki Gáspár, a másik Kendi János uramé. A több nemes uraim is, ki tíz rakás búzát, ki tíz köblöt adott jóakarata szerint, ki verő ártányt. Egy szőlő, Zogh hegyi szőlő, kit a Prédikátor tartozik megmíveltetni. Két nyomásra egy-egy hold föld (*vagyon, három-háromköblös*). Rét nincsen.

Az olyan jövevény legény, ki falu közé le nem teszi jobbágyságra magát, hanem csak szabadosan él, és sem Pap házához, sem Mesteréhez nem szolgál, és ha történik házassága, tehát 40 dénárral tartozik. Anélkül szabad a Prédikátor megesketni, avagy nem. Vidéki ember esketésétől is 40 pénz jár.

Mester jövedelme

Minden embertől, akinek szőlője vagyon, mind vidékitől, itt valótól, egy-egy köből bor. Akinek szőlője nincsen, egy-egy szapu búza. A Prédikátortól asztaltartás. *Az özvegyek vagy egy szapu búza, vagy három sing vászonnal tartoznak.* Ezenkívül a Prédikátortól egy hordó bor járna. De minthogy a szőlőhegynek állapota fogyatkozásra jutott, a vizitációban így rendeltetett, hogy ha a Prédikátornak tizenkét hordó borig jut a tizedben, mindenkor köteles legyen az egy hordó bornak megadására. Ahol penig hat hordóig lenne, három cseber borral tartozik. Ezenkívül, ha a Prédikátornak sem léssen, nem tartozik a Mesternek az asztaltartás kívül semmivel. A scholabeli gyermekektől egy-egy köből bor jár.

Arkarol egy-egy köből bor jár, aki penig ezt meg nem akarná adni, nem köteles a Mester sem temetéskor, sem egyéb időben annak szolgálni.

Akinek szőlője nincsen, egy szapu búzával tartozik. Örökseglével írástól egy cseber bor jár. Aki azt meg nem adja, egy forinttal tartozik. Vidéki tanútól négy pénz jár, de a lakosok és

¹¹⁶ Abaújalpár, Abaúj vm.

¹¹⁷ Korlát, Abaúj vm. A szöveget 1611 előtt jegyezték le, a betoldások és a kiegészítés a 17. század első harmadából való.

a megyések semmivel nem tartoznak. Az özvegyek, akiknek szőlőjük nincsen, egy-egy napi munkával tartoznak.

Arka filialis¹¹⁸

Innen (*Korlátfalváról*) a Prédikátor háromszor tartozik a fő ünnepnapokon által menni, mely szolgálatért ők is egy-egy napi munkával tartoznak. A barmos emberek szekeresetől, barmostól, a barmatlanok gyalogszerrel. Kereszteléstől egy tyúk (*kenyér nincs*). A szabad erdőt szabad élni. *Esketéstől semmi. Vidékitől 12 dénárt. Temetéstől semmi, és a Prédikátor is szabad vele megyére menni.*

FONY¹¹⁹

Papsághoz való ház vagyon. Az uraktól öngagságoktól a várból négy-négy hordó bor és négy-négy hordó lőre jár. Ugyana várból készpénz húsz forint öngagságoktól, két verő ártány. A falubeli kilencedből az úr öngagságok majorsága kívül, egész quarta jár mind búzából, tavaszból. De a borból nem. A fejedelem számára való tized dézsmából mind borból, búzából, bárányból, méhből octava jár. Akinek vetése vagyon, mind jobbágy, zselér egyaránt fél-fél köből búzát ad. Aki penig semmi vetést nem tehet, ami fizetése nap-számra egy aratónak, azt adja, vagy aratni menjen. Kereszteléstől egy tyúk. Esketéstől, temetéstől nem tartozik. Szántó föld minden nyomásra aszerint, mint egy helyes gazdának. Kaszáló rét kettő vagyon. Egyik a Zaar kő alatt, Pap rétje. A másik elő rét, azt is Pap rétjének hívják. Erdeje nincs. A közerdőről szabad fával élni. *Egy darab kenderföld vagyon falu felől. Hatvani György a szomszéd, túl másfelől György Ambrus unokája a szomszédok.*

Regeczke filialis¹²⁰

Minden házigazda, akinek vetése vagyon, fél-fél köből búzát ad. Akinek vetése nincsen, sarló pénzzel tartozik. Egy rét vagyon. Esketéstől 12 dénár. Kereszteléstől egy tyúk.

Mesterség jövedelme

Minden embertől, akinek szőlője vagyon, vidékiektől és itt valóktól, egy-egy köből bor, meg azoktól is, akiknek a szomszéd határon vagyon szőlőjük, ha köztünk laknak. Minden gazdától, akinek vetése vagyon, egy-egy szapu búza. Akinek vetése nincsen, sarló pénzzel tartozik. *Tudniillik annyi pénzzel, mennyit egy aratónak adnak.* Regeczkeiek a temetéstől 12 dénárt. (*Temetéstől semmi nem jár.*) A Prédikátor házatól négy köből búza jár. *De mivelhogy az Alaghi urak birodalmában intercipiáltatott az integra quarta,¹²¹ akiből a négy köből búzának meg kellene fizettetni, tehát az eklézsia deliberatioja¹²² szerint semmit nem tartozik a pásztor a magáéból megadni. Ha valaha penig az quarta restituáltatnék,¹²³ meg kell a régi törvény szerint adattatni. Az 12 pénz régen így volt, hogy a Foni határig a Regeczkeiek ő maguk kihozták a halottakat, és onnan énekszóval tartozott a Mester behoz-*

¹¹⁸ Arka, Abaúj vm.

¹¹⁹ Fony, Abaúj vm. A szöveget 1611 előtt jegyezték le, a betoldások és a kiegészítés a 17. század első harmadából való.

¹²⁰ Regéc, Abaúj vm.

¹²¹ elvétetett a teljes negyedrészt

¹²² elrendeltetett

¹²³ visszaadatték

ni, és ezért fizettek 12 dénárt. De idő múlva a Regeczkeiek maguknak temető helyet rendeltek, és oda kell kifáradni a Mesternek. Az eklézsia deliberálta immár az 18 dénárt. Ha ki a Prédikátort is kívánja prédikálni, tehát tartozzanak 30 dénárral. Ha nem prédikáltatnak vele, 25 dénár pénzt adjanak a Papnak.

Örökség levél írástól mind vidéki és helybeliektől 25 dénár jár. Vidéki embernek tanú írástól vagy olvasástól 12 dénár jár. A Foni scholához a jó emlékezetű Azalai Miklós deák adott egy szőlőt, kinek gondviselése a hites egyházfiat illeti. Azon szőlőnek gyümölcséből, kinek gyümölcséről tartozik a Foni Prédikátort megtalálni és minden esztendőben az introitusról és exitusról¹²⁴ számot adni a Tanács és Prédikátor előtt. Viszontag a Prédikátor tartozik a Generalisban¹²⁵ az eklézsianak és seniornak jelentést tenni.

Vagyon egy malom a Cziomozlo patak feneke szélén, Kőmíves András malma, mely régen elpusztulván, a megnevezett Kőmíves András az uraktól megnyervén újabban felépíteni, megépítette és rendelt minden esztendőben egy-egy köből búzát a scholához a tanuló deákok segítségére.

FELSŐCÉCE¹²⁶

A nemességtől, házuk után való földekből, úgymint búzából tized jár. A község, minden ekés három-három keresztet ad. Zsellér cimborás másfél keresztet. Csépes, sarlós egy köblöt. Özvegyasszony három sing vásznat. Mind nemes, nemtelen egy kalongya szénát ad. Aki szénát nem ad, 15 dénárt. Garaspénz 4 dénár. Keresztelés egy tyúk, egy kenyér. Esketés, jöltartják. *Az erdő mind fájával, gyümölcsével szabadságos, a tölgyfán kívül mind. Felső, Also Czecezen halászó víz is szabadságos, mind a két Czecezen.*

Alsoczece filialis¹²⁷

Also Czecezen is azonképpen fizetnek, mint Felsőn.

Thusa filialis¹²⁸

Minden ekés három-három kereszt búzát ad (*egy-egy kalongyát*). A cimborás másfél keresztet. Csépes, sarlós egy köblöt, akár egy keresztet. Özvegy három sing vásznat. Garaspénz 5 pénz. Halottól mind ez három helyben egyaránt fizetnek 12 dénárt. Az erdő mind ez három helyben mind fájával, gyümölcsével egyaránt való szabadságban vagyon. Halászó vize is egyaránt szabadságos. *Szántóföld nincs. Rét egy vagyon, mintegy hat szekér szénatermő. Három szekér fát minden esztendőben visznek a Thusaiak a Prédikátornak. Quarta a fejedelemből jár mindenből.*

¹²⁴ bevételről és kiadásról

¹²⁵ egyházi gyűlésben

¹²⁶ Felsőcéce →Hernádcéce (Alsócéce + Felsőcéce 1950), Abaúj vm. A szöveget 1611 előtt jegyezték le.

¹²⁷ Alsócéce →Hernádcéce (Alsócéce + Felsőcéce 1950), Abaúj vm.

¹²⁸ Tuzsa →Abaújkér, 1907*, Abaúj vm.

VIZSOLY¹²⁹

Ppasághoz való ház vagyon. Az úr adaja Szent Mihály adaja¹³⁰ tészen minden egészhely után két forintot, nyolcvannyolc pénzt. Mely nyolcvannyolc pénzből a Prédikátornak tizedik pénz jár jövedelemül. A két forintból pengig nem jár. Disznóból, bárányból az úrnak tized jár, mely tized disznónak a tizede ismét Prédikátornak jár. Azonképpen a váltópénzből¹³¹ tized jár. A búza-, rozs-, árpa-, zabvetésből a jobbágyoktól az úrnak nem kilenced, hanem tized jár, mely tized búzából, rozsból, árpából, zabból ismét a Prédikátornak tized jár. Hasonlóképpen az úr tized borából tizede jár a Korpost hegyéről. A fejedelem számára a jobbágyoktól mindenféle vetésből tized jár. Mely fejedelem tizedéből a Prédikátornak egész quarta jár. Hasonlatosképpen a borból. De ilyen okon, hogy a dézsmás mindenkinek előtte a fejedelem számára való tizedet megcomputálván,¹³² legelőször a Prédikátornak egy egész quartát megadja. Annak utána a maga salláriumát úgy vegye ki. Valakinek lencséje, ledneke vagyon, a Prédikátornak abból tized jár, az úrnak pengig semmi nem jár.

Valaki jobbágy, egy kalongya búzával (*azaz manipulis 30*) tartozik. Aki pengig zsellér, és ha vetése vagyon, egy keresztel (*azaz manipulis 15*). Aki pengig sem jobbágy, sem zsellér, hanem maga kenyeren vagyon, vagy vagyon vetése vagy nincs, de egy szapu búzával tartozik. Aki pengig nőtlen vagy jövevény, 12 dénárral. Özvegyasszony azonképpen 12 dénárral. Rajméhből a fejedelemnek tized, a Prédikátornak quarta. Azonképpen a váltópénzből. Föld minden nyomásra két-két kötél. Kenderföld egy. Rét vagyon egy az úré mellett a Nagy réten. *Másik az Akoltonak alól.* A Korpost hegyen két szőlő vagyon, melyek a Typographustol maradtak. Rakoczi (*Sigmond*) uram a Papsághoz rendelte volt. Egyiket Felsőnek, másikat Alsonak hívják.

Minden házasember fiastól, leányostól, atyafiastól, szolga, szolgálón kívül, vagy szegény, vagy gazdag, aki communicat,¹³³ egy-egy pénzzel tartozik, melyet az egyháziú tartozik kiszedni. Kereszteléstől egy tyúk (*kenyér nincs*). *Komapénz a Mesternek jár a keresztelő víznek viteléért.* Esketéstől, vidékitől 12 dénár, helybeliektől semmi. Temetéstől (*tisztességes embernek*) semmi.

Egy darab erdő vagyon, melyben tölgyfát, mogyorófát, vadalma- és körtefát nem szabad vágni, azonkívül szabad mindent. Mindezeknek utána bizonyos esküdt személyek, kik a Prédikátor jövedelmét kiszedik és beszolgáltatják, ezek is tartoznak fizetéssel.

Mester jövedelme

Minden jobbágy, ki az urat lóval szolgálja, fél köből búza és egy köből borral tartozik. Ha pengig bora nincs, egy szapu búzával a borért. A zsellér pengig egy szapu búzával és egy köből borral (*ha szőlője vagyon, akárhol való hegyen legyen szőlője*) kinek, ha bora nem léssen, egy szapu (*fél köből*) búzával tartozik. Amely sem jobbágy, sem zsellér, mindazonáltal házasember, egy szapu búzával tartozik, ha csak csépével keresi is. Nőtlen legény pengig egy (*fél*) szapu búzával. Özvegyasszony hat pénz, vagy egynapi akárminémű munkával tartozik. Minden nyomásra egy-egy kötél föld. Minden koma egy-egy pénzt ad. A pueritiától,¹³⁴ akivel mint megalkudhat (*mind helybeliektől, mind vidékiektől. De a helybe-*

¹²⁹ Vizsoly, Abauj vm. A szöveget 1611 előtt jegyezték le, a betoldások és a kiegészítés a 17. század első harmadából való.

¹³⁰ Szent Mihály adója. Teleknagyság szerint fizetett adó a földesúrnak, vagy Szent György [április 23.], vagy Szent Mihály [szeptember 29.], esetleg Szent Márton [november 11.] napján.

¹³¹ A tiznél kevesebb, tehát nem tizedelhető állatállomány után fizetett összeg, a tized megváltására.

¹³² számba véve

¹³³ úrvacsorával él

¹³⁴ gyermekségtől, azaz a tanulóktól

liektől, ábécésektől és sillabizálóktól, 25 dénár. Ezen felül penig a helybeliektől annyi jár, amint velek megalkudhat.) Temetéstől nem jár semmi. (Egy ebéd jár.) Négy tanúig négy-négy pénz, ha több tanúk lesznek penig, a négy felett mindössze ugyan csak 12 dénár. Öröklevél írástól 25 dénár (mind vidékiektől, s mind lakosoktól). Tanúktól, a vidékiektől, ha csak egy lészen is, 12 dénár. Ha több lészen is csak 12 dénár. De a helybeliektől semmi nem jár.

CSEÉCS¹³⁵

[...] Szántóföldek is három nyomásra. 1. nyomásra, Makrancz felé való nyomásra, öt vagyon [...] végi szerben, kiben megy [...] köből. Másik Karczanosz, kiben négy köből megy. Harmadik kenderföld, Tanorok lábastól, háromköblös. Negyedik Luczka föld, megy bele harmadfél köből. Ötödik Rozin, megy bele három köből. 2. nyomásra Szöllöske felé öt vagyon. Egyik Kenyik föld, melyben megy másfél köből, másik Kender hely, kiben megy harmadfél köből. 3. nyomásra Szeza felé hét darab föld vagyon. Első Tanorok láb, melyben megy 3 köből, másik a Kereztnek való, 3 köből alá való. Harmadik Tanorok, 4 köből megy bele. Negyedik Faluvég szer, három köből alá való. Ötödik alámenő szerben, öt köből alá való. Hatodik kenderföld, egy köből alá való. Hetedik répa-föld, három szapu megy bele. Rét egy vagyon, Pap rétje, de a közrétből adnak. Egészhelyes ad egy-egy kepét, vagy szánt, vagy nem, törvény szerint láttatott meg ez dolog. Annak felette egy-egy köből zabot és egy-egy kepe tyúkot. Más ember házában lakó zsellér, ki csépével keresi, egy köből rozst. Özvegyasszony három sing vásznat. Kereszteléstől egy tyúk, komapénz egy-egy pénz (*de vidéki kenyérrrel is tartozik*). Temetéstől 12 dénár (*fele a Mesteré*). Esketéstől 12 dénár. *Octava mindenből.*

A templomhoz vagyon egy rét, Egyház réjtjének hívják. Egy szél föld is vagyon, kinek darabját Trun Jakab bírja. Dézsmáját az egyházfiú veszi a templom szükségére. A másik darabja a rétnak füves. Más föld is vagyon, *melyet Zetzai Zagho István bír, de mindazáltal a dézsmája a Czieczi templomhoz jár.*

Mester jövedelme

A harangozás Mester tiszte, kiért fizetése minden jobbágytól két-két kéve búza. Derék fizetése fél-fél köből gabona, fele búza, fele rozsa a jobbágyoktól. A zsellér, csépével kereső, egy szapu rozsa. *Temetőpénznek fele. Gyermektanítástól amint megalkudhat. Tanúvalástól mindentől négy-négy pénz. Vidékitől levélírást jár, alkuvás szerint.*

SZESZTA¹³⁶

Három nyomásra [...]. Első nyomásra vagyon [...] Tanornok, melyben megy négy köből. Másik Ronia, háromköblös. Harmadik Ronia alja, félköblös, Avas alja, kettő-háromköblös. 2. nyomás Nagy Ida felé öt föld, melyekben megy 8 köből. 3. nyomás Komarocz felé öt föld, melyekben megy 16 köből. Rét nincs (*örökös, hanem rét osztáskor adnak a Prédikátornak a mi lehet*).

Aki egész ekével szánt, hatvan kéve búzát ad, fele búza, fele rozsa (*és egy-egy köből zabot is, és egy-egy kepe tyúkot*). A félhelyes harminc kévét, fele búza, fele rozsa. A zsellér ad

¹³⁵ Csécs →[Szk. Čečejevce], Abaúj vm. A szöveget 1611 előtt jegyezték le, a betoldások és a kiegészítés a 17. század első harmadából való.

¹³⁶ Szeszta →[Szk. Cestice], Abaúj vm. A szöveget 1611 előtt jegyezték le, a betoldások és a kiegészítés a 17. század első harmadából való.

egy köböl rozst. Aki más ember házában lakik, fél köblöt. Özvegyasszony három sing vásznat. Halottól 12 dénárt. Kereszteléstől egy tyúk, egy kenyér, a komáktól egy-egy pénz. *Esketéstől 12 dénár. A fejedeleméből octava jár mindenből.*

Templom jövedelme

Egyház földje vagyon két hold föld, melyekben megy tíz köböl. Mely földek vannak a Zesztai határban.

Mester fizetése

Minden jobbágytól fél-fél köböl rozs jár. Félhelyestől egy szapu. (*Fél-fél köböl rozs jár.*) Aki ő maga házában lakik, ha nem szánt is, ugyan egy szapuvál tartozik. Aki más ember házában lakik, ketten adnak egy szaput. *Gyermektanítástól, akivel mint megalkudhat. Tanúvallástól 12 dénár. Vidéki emberrel levélírástól, amint megalkudhat.*

Komarocz filialis¹³⁷

Komaroczban szántóföld nincsen. Egyéb jövedelem szintén annyi, mint Zesztan. *Rétet rendeljenek és kiirtsák.*

MONOK¹³⁸

[...] ahhoz minden nyomásra elegendő [...]. Három nyomásra. Egyik nyomás a Kis Thora, Nagy Thora való nyomás, ott egy szélben való föld, mintegy huszonöt köbölre való. Másik nyomás Zeekhez való föld a kertek alatt, mintegy kilenc köbölre való. Harmadik nyomás Köles szer, vagyon itt is két darab föld. Egyik a Lek (*Lete*) torokban, a másikat Pap földjének nevezik a kétágú földek között. Vagyon a Meggies mezőn is egy szabados föld, kit a Prédikátorsághoz rendeltek, mintegy kétköblös föld. A Hozzu hegyen is vagyon egy föld, kit parlagból a Prédikátor tört fel, (*Zobranczi Tamás 1609. esztendőben tizenkét lóval*) azt is szabadon bírhatja. Rét vagyon az Ingh vár alatt a töltésnél, a patak két felén, Pál Deákné határos mind a két végénél. Szőlő egy vagyon a Lethe hegyen, melyet a jó emlékezetű Monaki Mihály hagyott volt vissza, mert azelőtt is Prédikátorsághoz való volt, melynek míveltetése a Prédikátor gondja.

Búza fizetés: mikor a két dézsmából valakinek húsz kalongya búzája marad, két kalongyával tartozik. Akinek pedig a két dézsmától tizenöt kalongya búzája marad, másfél kalongyával tartozik. Ha kinek pedig tizenöt kalongyánál alább vagyon, búzával nem tartozik, hanem ha szőlője vagyon, egy köböl borral tartozik, és ha bort nem adhat, huszonöt pénzzel tartozik. Aki búzát és bort nem adhat is, ugyan huszonöt pénzt. Aki pedig felében mível szőlőt, ketten tartoznak egy köböllel, ha búzával nem fizettek. Ha pedig oly ember szőlőjét míveli, aki búzával fizetett, csak maga részéről tartozik a fél köböllel. Mert aki kalongyát ad, bor fizetéssel nem tartozik. A nőtlének, akiknek szőlőjük vagyon magoknak, azok is egy köböl borral tartoznak. Akik felében mívelnek, fél köböllel tartoznak. *Akiknek vidéken vagyon szőlőjük és kepét nem fizetnek, tizenhárom pénzzel tartoznak.* Özvegyasszonyok, kik guzsalyokkal élnek, tizenhárom pénzzel tartoznak. Akiknek pedig ekéjük jár, vagy szőlőjük vagyon, aszerint fizessenek, mint a többi jobbágyok. Kereszteléstől egy tyúk, egy kenyér. Esketéstől semmivel nem tartozik az itt való jobbágy. A vidéki negyven pénzzel tartozik.

¹³⁷ Komaróc → [Szk. Komárovice], Abaúj vm.

¹³⁸ Monok, Zemplén vm. A szöveget 1609 és 1614 között jegyezték le.

[...] jobbágysággal szántatnak, tized [...]. [...] ott kinn a mezőn. Most immár szak[...] [...] akarnak, úgymint tizenhárom-tizenhárom k[...].

Vagyon egy darab erdő, Pap erdeje, de igen kivágják, hanem szabadságos másutt is mindenütt, ahol akarja a szabad erdőben.

Mesterség jövedelme

Akinek húsz kalongya búzája vagyon, a Mesternek egy kalongyával tartozik. Tizenöt kalongyás embertől egy kereszt búza jár. Akinek szőlője vagyon, egy köből borral tartozik, ha búzát nem adhat. Akinek sem ekéje, sem szőlője nincsen, házasember huszonöt pénzzel tartozik. A nőtlen tizenhárom pénzzel, az özvegy aszerint. Didactrum a gyermekektől, akivel mint magalkudhatik a Mester. Maga asztalán szokott lenni. Az urak adományából harmadrésze jár a Mesternek. Levélírástól a vidékiektől tizenkét pénz jár, az itt valók nem tartoznak semmivel, hanem jó akartja szerint, aki házához hívja. *Vagyon egy szántóföld a Meggies mezőn a Mesterséghez való, másfél köből alá való.*

MEGYASZÓ¹³⁹

*Papsághoz való ház vagyon. Napkeletről való szeren egész három nyomásban szántóföldek vannak. Egy-egy kalongya minden barmos embertől, akinek vetése vagyon. Minden ágytól, akinek vetése nincsen, egy-egy köből búza közönségesképpen, ha egy háznál külön-külön való ágyasok volnának is, mind aszerint. Garaspénz öt pénz, egyike a Mesteré. Kereszteléstől egy tyúk s egy kenyér. A komapénz a Mesteré. Esketéstől semmit nem fizetnek, hanem a lakodalomban hívják a Prédikátort. Egy szőlő vagyon, kit a Prédikátor míveltet, de a homlításával a falu tartozik. Rét és erdő szakasztva vagyon, melyeket Pap erdejének és Pap réjtjének hívnak. A Pap erdejét a felfalu rendelte volt, ha az elfogyott, az alfaluból adtak a Prédikátornak fát. És ha kívántatott, a Kis Dobzai erdőről is hordatott szabadon, amint ezt hit után értettük, ab annis 25.¹⁴⁰ *Octava jár mindenből. Minden úr szeriről egy-egy kaszást tartoznak adni, kiknek étellel, itallal tartozik. Az özvegyek három sing vászonnal, ha azt nem adhatnak, 15 dénárt.**

Mester jövedelme

Minden ágytól egy-egy kereszt búza. A garaspénzből egy pénz. A komapénz is az övé. A kisgyermekektől, akivel mint megalkudhat. *Levélírástól a lakosok semmivel nem tartoznak, a vidékiek 12 dénárral tartoznak.*

Kis Dobza alias Alsó Dobza filialis¹⁴¹

Mindenben aszerint fizet, mint Meggiazzo a kaszásokon kívül. *Octava jár mindenből, kit Meggiazzora tartoznak helybe hordani.*

KINIS¹⁴²

Papsághoz való ház vagyon. Az ekésektől százhusz kereszt búza. A zsellérektől, kik csépekkel keresik, fél-fél köből búza, amennyiért számláltuk, az is reá megy, kevés híja, huszonöt köből búza, azaz 25 köből. Özvegy zsellér asszonynepektől három-három sing vá-

¹³⁹ Megyaszó, Zemplén vm. A szöveget 1609 és 1614 között jegyezték le.

¹⁴⁰ 25 éve; ti. azóta volt szokásban.

¹⁴¹ Alsódobsza, Zemplén vm.

¹⁴² Nagykinizs, Abaúj vm. A szöveget 1614 előtt, a kiegészítést 1614-ben jegyezték le.

szon. *Kereszteléstől tyúk, kenyér és komapénz, mely csak a Papé. Esketéstől 12 dénár. Temetéstől 12 dénár, fele a Mesteré.* Kézpénz rendeltetett 25 dénár.

Fizetésnek módja: a megírt 120 kereszt búzának és 25 forintnak felét Kinisiek, a hason felét pedig Baxaiak¹⁴³ fizetik. A fél köből búzát, ahonnét mennyi zsellér telik, aszerint fizessék. *Octava nincs, Baxan is nincs.*

Mesternek pedig minden ekés embertől rendeltetett egy-egy kereszt búza. Ekétlenektől fél-fél szapu búza. A megírt 25 forintnak az öt forintja neki rendeltetett volt, de azután máshonnan rendelték a Mester számára az öt forintot. Az 25 forint épen a Prédikátoré. Mind ezeken kívül, akinek fiát Mester uram tanítja, maga becsületi szerint fizessen neki. *Azután specifikáltatott, hogy egy forint legyen a didactrum.*

*

ANNO 1614. die 18. Juny. In genarali synodo Inanczini celebrata,¹⁴⁴ a Prédikátornak ez két helyeken kívül való szolgálatja felől, Kinisen és Baxan törvény szerint, tanú után, ilyen deliberatiot¹⁴⁵ talált az eklézsia. Hogy a régi usus szerint, mivelhogy Kinis volt a mater eklézsia, és ott vagyon residentiája a Prédikátornak, ott rendeltetett szántó föld, erdő és egyéb accidentiák¹⁴⁶ jövedelmül a parókiához. Azt a szolgálatot [...] antiqum usum observáltassék¹⁴⁷ úgy, hogy a fő ünnepeken mindenkor először Kinisen ministráljon,¹⁴⁸ vasárnapokon is, [...] [na]pokon járjon által a minister Baxara.

ÚJVÁR¹⁴⁹

Vagyon [Prédikátorsághoz] való ház, melyhez vannak szántóföldek három nyomásban. 1. Az Also nyomásban egy egész kötél, egész toldal, [...]ez Sido telek. 2. A Középső mezőre egész kötél, egész tíz lépés, egész kert meg, egész toldal, egy jó darab ortvány. Más ortvány is vagyon a határban, melyet a Baniaiak foglaltak el több földekkel. De ez perben vagyon. 3. A Felső mezőn egész kötél, egész hét lépés, egész Tuboljka, egész kender föld. Rétek. Két rövid rét vagyon az erdőn túl, melyeket Dersfi Miklós urunk cserében adott Gáspár Sarosi idejében¹⁵⁰ a Papsághoz való rétért, mely a Hernad mellett vagyon. Mely dolog legyen az eklézsia gondviselésében. Mert akart cserében jobbágy rétet is ugyanott elvenni, de a jobbágy nem adta, és az úr is békét hagyott vele. Szinai határban is vagyon harmadik, melyet most akarnak megtisztítani. Egész hosszú rétnak hívják (*meg is tisztították*).

Ugyan az Uyvari szőlőhegyen volt egy szőlő, mely földindulás miatt (1611) noha elbomlott, de azért vannak valami gyümölcsfák, melyek, helyével együtt, a Prédikátoré. Másik szőlő vagyon a Telki Baniai földön, kit Vámház hegynek hívnak, és a szőlőt Moslicz szőlőnek nevezik, melyet néminemű időben, akkorebeli Prédikátorok, a szőlőnek erős míve miatt megparlagosodni hagytanak. És a három hely, Uyvar, Paniok, Suyta¹⁵¹ egymással beszélgetve újabban feltörtek, kinek hasznát vévén, a gondviselőknek egyenetlenségük miatt, a község ismét elhagyott parlagolni, mivelhogy az uraknak is majorságuk öregbedett a községen, és így újonnan ismét megparlagosodott a szőlő. Hanem a Dobó urak, Tel-

¹⁴³ Szentistvánbaksa, Abaúj vm. Nagykinizs társegyháza.

¹⁴⁴ Az 1614. június 18-án, Ináncson tartott általános egyházi gyűlésben.

¹⁴⁵ végzést

¹⁴⁶ járulékok, tartozékok

¹⁴⁷ a régi szokás szerint tartassék meg

¹⁴⁸ szolgáljon

¹⁴⁹ Abaújvár, Abaúj vm. A szöveget 1611 és 1614 között jegyezték le.

¹⁵⁰ Erre 1601 előtt kerülhetett sor.

¹⁵¹ Abaújvár, Pányok, Zsujta.

ki Baniának földes urai, a Gönci polgárokkal ismét újonnan feltörettek, és valamennyi ideig azok bírták. Mely dolgot Draskovít Gáspár, Uyvarnak földesura megértvén, írt a Dobó uraknak, és megeresztették Draskovitnak, a míveltetéséért hat forintot letévén. És Uyvar oszlásra jutván a Prini urak között, mostan a szőlő vagyon Dersfi Miklósné asszonyom, Prini Borbála kezében, kiről az eklézsia prospiciáljon. Ez dolognak megértésére két hites tanút vettünk be, Szeles Pált, Nadasdi Prédikátort, aki ugyan kapált is benne Gönczi ifjú legény korában.¹⁵² Másikat, Uyvari Monto Benedeket.

Ezeknek felette egész dézsma jár mind borból, búzából, rozsból, árpából, zabból, arkolból, bárányból és méhből. A dézsmálás ilyenképpen vagyon, hogy a Prédikátorokkal bíránk a mezőnek közepén általmennek, az egész [...] lévén a tizedet [...] Prédikátornak beviszik, és a bírónak ily[...] [...] ebédrel tartozik. Hasonlatosképpen az [...] szekereseznek egy forinttal tartozik a Prédikátor. [...] takarodó kepeinek ilyen állapotja vagyon eleinktől hagyott régi szokás szerint, négy rakás búzát, kinek-kinek szabad bevinni a derék dézsmát előtt, kire nem dézsmál a Prédikátor. Ha pedig a dézsmások kinn érik, ugyan megengedi a dézsmát, a mi abból illenek. A főbíró dézsmával nem tartozik (*de a kettei tartozik*). A nemesek is, kiknek itt vagyon nemes ülések, egész dézsmával tartoznak a Prédikátornak. Kereszteléstől, esketéstől, temetéstől nem jár semmi (*hanem halott temetéstől behívják és jóltartják*). Aki halottjánál akar szolgálatni, találja meg Prédikátorát.

A Prédikátornak hozásában, segítségében, oltalmazásában egyenlők a nemesek a többi közönséges emberekkel. Az úr malmából pénteken napestig a jövedelem a Prédikátoré a molnárral együtt. Szabad örlés nemcsak pénteken, hanem egyén napon is. A maga búzájából pedig, mely két rendbeli jövedelmet Gáspár Sarositól fogva az úr elvett a ministériumtól, deliberáljon¹⁵³ az eklézsia.

Mester jövedelme

Minden házasember, akinek háza vagyon, fél köből búzával tartozik. Akinek háza nincsen és csépevel keresi is, egy szapuval. Ha nőtlen legény és maga kenyerén él, az is annyival tartozik. Özvegyek 3 sing vászonnal. A felső nyomáson egy föld vagyon, kit Oskola földnek, másképpen Kep földnek hívnak. Más föld is vagyon ugyanazon nyomásra, Kövago megyének nevezik. Az alsó mezőn, Suyta felé, egy toldal föld vagyon. A középső nyomásra, Bania felé, vagyon egy föld, ki Mester toldalának mondatik. A harangozás Mester tiszte. Gyermektanítástól, akivel mint megalkudhat. *Az udvarban tartozik szolgálni, kiért két köből búzával tartozik a tisztartó.*

Paniok filialis¹⁵⁴

Egész dézsma jár minden veteményből, mint szintén Uyvar, csak a dézsmálásnak formája különböz ennyiben, hogy Paniokban a Prédikátornak a bíró tartozik gazdálkodni tisztességesen. Ha négy lóval lészen is, mely gazdálkodásért a bírónak egy kepe búzával tartozik, a dézsmáját is megengedvén, amint a régi törvény tartja. Az asztagrakónak is a bíró tartozik étellel, itallal. Itt se föld, se rét, se szőlő nincsen. *Itt Paniokban esketéstől 12 dénárt adnak.*

¹⁵² Tulajdonképpen Szőlős Pál, aki 1595-ben Abaújnásd Prédikátora volt, s itt szolgált még 1606-ban is. 1585-ben már lelkipásztor.

¹⁵³ ... lelkészi szolgálattól, rendeljen az egyház.

¹⁵⁴ Pányok, Abaúj vm.

ZSUJTA¹⁵⁵

Minden jobbágy fél köből búzával és tizeddel [...]. [...] hozza a dézsmáját, a fél köből búza azért [...] [...]arad. Aki pedig be nem hozza, mind tizeddel [...] [...]öl búzával tartozik. Aki zsellér, egy szapu búzával tartozik [...] tizeddel, ha tizedre való búzája lehet. Nőtlen legény, aki maga kenyere van, ha búzája van, tizeddel tartozik. Ha vetése nincsen 12 dénárral tartozik. Kereszteléstől minden koma egy-egy pénzzel tartozik. Esketéstől tizenkét pénz jár. Halott temetéstől, akivel mint magalkudhatik a Prédikátor, ha kinek ereje van, reá, jóltartja a Prédikátort. (*Temetéstől 12 dénár jár, fele a Mesteré.*) A nemesek közül ki tizedet, ki két vagy három, vagy négy keresztet ad, amint kinek-kinek jóakarata tartja. A szőlőket elfoglalván a nemesek a jobbágyoktól, az eklészia kenyerét minuálták, kiről az eklészia provideáljon. A takarodáskor a gazdálkodásért a Prédikátor fél kepevel tartozik. *A takarodó kepe dolga itt is úgy van, mint Újváron.*

Mesternek mind nemes, jobbágy és zsellér, egy-egy szapu búzával tartozik. Özvegyek három-három sing vászonnal tartoznak. Ifjú nőtlen legények hat-hat pénzzel tartoznak.

ALSÓ KIKED¹⁵⁶

[...] [...]. Özvegyasszony [...]. [...] nőtlen fia van [...] bért ad. Minden ember, aki búzát [...] tartozik, aki helyes jobbágy egy tyúk [...] ketten egyet. Temetéstől 12 pénz. Kereszteléstől [egy tyúk] s egy kenyér. Komapénz egy-egy pénz. Esketéstől 12 pénz. Szántóföldek három nyomásra vannak Also Kikedben. Egyik nyomásra, Panyok felé, négy van a Hosszú szerben, 2 köből megy bele. A Keskeny szerben egy köből, a Horgasban fél köből. Kert megiben egy köből. Másik nyomásra, Hernad felé, négy föld van. Egyik Hosszú szer, kiben két köből megy. Második a Tetőn, abban is két köből. Harmadik Keskeny, abban egy köből megy. Negyedik malom szeg mezőn, fél köből alá való. Harmadik nyomásra Felső Kiked felé öt föld van. Egyik Hosszú szer, két köből alá való. Másik Keskeny szer, három szapu alá való. Harmadik Kert meg, három szapu alá való. Negyedik Egres eleje, egy köből alá való. Ötödik kenderföld, fél köből alá való. Van egy ház is, Prédikátorsághoz való. Az erdő szabad a Prédikátornak, amely szabad erdő.

Felső Kikedben¹⁵⁷ a Prédikátornak sem háza, sem szántóföldje nincsen.

A patrónusoktól való fizetés: Felső Kikedben Szalontai egy kepet ad a Prédikátornak, Possai fél kepet. Bockri Balázs egy rakás rozst, Fesus János egy rakás rozst. Nagy János egy rakás rozst. Also Kikedben Kikedi György egy kepet ad. Madatsi egy kepet. Sapi Gergely fél kepet. Amelyik Kikedi jókedvűből, akivel mint megalkudhat.

A fejedelméből mind a két Kikedben borból, búzából és mindenekből octava jár a Prédikátornak. A kepeket Felső Kikedben is úgy adják, mint az Also Kikedben.

Mester jövedelme

Mivelhogy az udvarban lakik Paedagogiumon,¹⁵⁸ mind a két falu ad neki nyolc köből búzát.

¹⁵⁵ Zsujta, Abaúj vm. A szöveg felirata olvashatatlan, a helység beazonosítása csak valószínűsíthető. A szöveget 1611-1614 között jegyezték le.

¹⁵⁶ Alsókéked →Kéked (Alsókéked + Felsőkéked 1942), Abaúj vm. A szöveget 1614 előtt jegyezték le.

¹⁵⁷ Felsőkéked →Kéked (Alsókéked + Felsőkéked 1942), Abaúj vm.

¹⁵⁸ A földesúrnál házi tanító.

ZANTO¹⁵⁹

Visitatio Zantoviensis 1607. Die 28. Januarii.

A plébánossághoz való jövedelem ez: úgymint a Thalliai hegyen két szőlő, egyik a Palothan, másik a Baniason. Zanthai hegyen is kettő, egyik az Agiagon, másik a Sator oldalban. *Zanton ez, hogy vagyon a Zantai hegyen két szőlő. Egyik az Agiagon, az úton alul. Másik, mint két ember kapáló szőlő, Pendecze szőlőnek hivattatik, a Sator hegy oldalában, az úton felül.*

Egy malom vagyon, két kő rajta, kinek gondviselése a várost illeti a Prédikátorral együtt. Szántó föld, ház után való minden nyomásra két-két kötél föld. Kettő a Mezeo fenékre, a Sulion tetőre is kettő, a Pastraj[.]ra is kettő. Thotra járóra is kettő. Rét egy a Golopi határban, másik a közép szerben vagyon. Egy darab erdő a Halabos kútjánál.

A városbeli emberektől, akiknek szőlőjük vagyon, egy-egy köből bor jár mindegyiktől. Ha nemes ember is, akinek szőlője nincsen, kétnapi mível, avagy kétnapi munkásnak a fizetésével tartozik. A vidékiek is, akiknek a városban házuk vagyon, egy-egy köből borral tartoznak (*a Papnak*). Kereszteléstől egy tyúk, egy kenyér (*ha tyúkot, kenyeret nem adhat, 12 dénárt*). Esketéstől aki köből bort nem ad, sem pengig a két napi mívet be nem szolgáltatja, negyven pénz. Vidékiektől is azonképpen, ha Prédikátort nem hoz. Temetéstől semmi nem jár. A Prédikátor sem köteles a prédikálásra. Aki pengig kívánja a prédikálást, tartozik fizetéssel. Ezeknek felette borból, búzából, a fejedelméből mindenkől octava jár. *Méhből is mindenkől.*

Marcinfalva filialis Ecclesia¹⁶⁰

Prédikátorsághoz való ház vagyon. Prédikátorsághoz két rét [...] [...] adnak. A fizetés köből [...].

Káplánság jövedelme

Itt Zanthon egy szőlő, kinek neve Pendecz. Egy-egy szapu búza minden házasembertől. A plébánostól egy hordó bor, egy hordó lőre ordinárie.¹⁶¹ Azonkívül a maga jóakarátja, amivel jobbítani akarja.

Czekehaza¹⁶² filiális a Kápláné (*minden jövedelmével*). *A nemesek tizeddel tartoznak búzából, rozsból.*

A bírák, kerülők, székelek tartoznak-e fizetéssel, avagy nem?

Mesterség jövedelme

Egy szőlő vagyon az Agiagon, kinek a míveltetése maga gondviselésében vagyon. Minden szántó embertől, vidékitől, itt valótól egy-egy [...]. A Prédikátor házána asztaltartás. Temetéstől tizenkét pénz, fele a Mesteré, mikor jelen vagyon, fele a deákoké. A deákoknak pengig egy fazék éték. Dézsmáláskor cédula pénz három-három pénz, mikor [...] [...].

¹⁵⁹ Abaújszántó, Abaúj vm. A szöveget 1607-ben jegyezték le, a betoldások a 17. század első harmadából valók.

¹⁶⁰ Marcinfalva, ma már nem létező helység, Abaújszántó szomszédságában volt egykor. Abaúj vm.

¹⁶¹ rend szerint

¹⁶² Cekeháza → Abaújszántó (1943), Abaúj vm.

SZERENCS¹⁶³

Késpénz húsz[...]. [...] disznó, két sajt, tíz kőso. [...]ha dolmány és felsőruha. A malomból sabbathale, kinek a harmada a Mesteré, szombaton egész nap és vasárnap napfeljöttéig. Az úr rétjei között egy darab rét, a víz között, kit ugyan Pap rétjének hívnak. A városbeliektől, aki szántó ember, egy-egy kalongya, dézsmálás előtt. Aki sarlójával keresi, egy-egy köből búza, akinek annyi értéke vagyon. De aki oly szegény, az egyházfia testálván állapotjáról, amint állapotja lészen, aszerint engedtessek. Garaspénz hat-hat pénz minden gazdától. Özvegyasszony három-három sing vásznat ad. Szántó föld nincsen, bizonyos szabott föld, hanem minden nyomásra kimutatják akkor, mikor a földeket osztják, annyi, mint egy helyesnek. Borból, búzából, bárányból octava jár. A kereszteléstől egy tyúk s egy kenyér. A komák jóakaratajokból, amit akarnak adni. Ha tyúkot nem adhat, tizenkét pénz. Esketéstől tizenkét pénz, akik fizetnek. Akik pedig egyébképpen nem fizetnek, negyven pénz. *Halott temetéstől, ha szolgáló rend, nemes ember és értek polgár, ha prédikál 1 forint.* Mikor vidékben házasságra közölünk kivisznek, a templomban megesküsznek, egyház pénze tizenkét pénz.

Filialis Bekecz (*Bekecz magának lett, Leggies Benie; Zada Mater Ecclesia*)¹⁶⁴

Onnan is aszerint vagyon a fizetés. Garaspénz hat-hat pénz, egy-egy kalongya búza, akinek ekéje jár. Aki sarlójával keresi, huszonöt-huszonöt pénzzel tartozik.

Filialis Szada

Szada is idetartozik és aszerint fizet, amint a Bekecziek.

Mester jövedelme

Akinek szőlője vagyon az itt való hegyen, mind vidéki s mind itt való, egy-egy köből bor. Akinek szőlője nincsen, huszonöt-huszonöt pénz, amint azelőtt vele éltek. A scholában járó gyermekektől első esztendőben huszonöt pénz, másodikban ötven pénz, harmadikban hetvenöt pénz, negyedik esztendőre egy forint, nem feljebb.

NADASD¹⁶⁵

Minden [...] helyes lehet[...] attól [...] fele tíz [...]zával tartozik. Minden [...]. Kereszteléstől egy tyúk, egy [kenyér]. Minden koma egy-egy pénzzel. (*Mind Nadasdon, Sadaniban és Scarosban.*) Esketéstől [...]. Temetéstől 12 dénár (*kinek a fele a [Mesteré]*). Szántó föld minden nyomásra annyi, mint egy jobbágnak. Rét kettő vagyon, Pap rétje. A templom körül való diófák Papsághoz valók. Szabad erdeje a köz erdőből. Octava borból, búzából, bárányból, méhből. A malomból pénteki járás.

Mesternek Nadasdról és Sadaniból semmi jövedelem nem jár, hanem Scaros éppen csak neki fizet. De úgy, hogy az octava Scarosból a pásztornak jár és nem a Mesternek.

¹⁶³ Szerencs, Zemplén vm. A szöveget 1614 előtt jegyezték le.

¹⁶⁴ Bekecs, Legyesbénye, Taktaszada, Zemplén vm. Bekecs 1619-ben már anyaegyház, leányegyháza Legyesbénye. Taktaszada is anyaegyház lett, pontos ideje nem ismert.

¹⁶⁵ Abaújnadasd →[Szk. Tristené pri Hornáde], Abaúj vm. A szöveget 1614 előtt jegyezték le, a betoldások a 17. század első harmadából valók.

Sadan filialis¹⁶⁶

Minden jobbágytól akképpen, amint Nadasdon, per omnia accidentia.¹⁶⁷ Rét, szántó föld nincs. A Prédikátorsághoz való házat egyenlőképpen tartoznak építeni. Özvegyektől három-három sing vászon mind ez két helyből. *A fejedeleméből octava jár mindenből. Sadanban való szolgálatnak törvénye ilyen, hogy Szent György naptól fogva Szent Mihály napig¹⁶⁸ vasárnap délest jár ki a Prédikátor. Télben kedden.*

Mester jövedelme

Scaros¹⁶⁹ filiális eklészia (*csak a Mesternek fizet*). De a Mesternek fizet aszerint, mint a Nadasdiak és Sadaniak az octaván kívül, mely a Papnak jár. Ex beneplatito az udvarból minden hónapon egy-egy fél köből búzát adnak (*egy verő disznót*) amíg Scaros megépül. *Temetéstől 12 dénár, fele a Prédikátoré. Örökséglevéltől 12 dénár mind ez három helyekből. Régtől fogva való jövedelem Scarosban hatvan kéve, félhelyestől 30 kéve.*

JABLONCA¹⁷⁰

Bebek idejében való fizetés: Ki maga szántott, 52 kéve búzát, tíz icce bort, egy tyúkot. Aki mással szántott, fél kepét, manipulos 26. A zsellér adott huszonhat-huszonhat pénzt. Özvegyasszony három sing vásznat. Swendi Lázár vagy Kun Balázs idejében való fizetés: Aki maga szántott, adott ötvenkét kéve búzát a tíz icce nélkül, és egy tyúkot. Ha tíz kepe avagy húsz, avagy több lészen, az megadja az egy kepét. Ha penig öt, avagy hat lészen, fél kepét. Aki penig zsellér és szőlője vagyon és megadhatja az egy cseber bort, megadja. Ha szőlője nem terem és cseber bort nem adhat, keresse kedvét a Prédikátornak, amint megszerződhet. Ha a zsellérnek szőlője nincsen, tartozik 25 pénzzel. Özvegyasszony három sing vászonnal tartozik.

Ezután való fizetés, a sok nyomorúság után, anno 1609. szereztetett. Aki maga szánthat, avagy ha mással szánt is, ad huszonhat kéve búzát, fél cseber bort. Akinek búzája nincsen, fél cseber bort, ha szőlője vagyon amellet, vagy harmincöt, vagy negyven, vagy ötven pénzt ad. Akinek búzája nem terem és szőlője sincsen, aki jobban bírja magát, vagy 32 dénárt, vagy 35 pénzt ad, vagy ha szegény, 25 pénzt, avagy alább ad. Ez felett, akinek tyúkjá vagyon, egy tyúkkal tartozik.

Prédikátorsághoz való ház vagyon. Szántóföldek vannak. Egyik nyomáson a Bartha réten egy hold föld vagyon, egyköblös. Másik a Lah kútjánál, másfél szapus. Harmadik a Kerges híd előtt, másfél szapus. Másik nyomáson két falat föld, fél-félköblös. Harmadik nyomáson kettő, majd egyköblös. Rét vagyon a Bartha réten egy. Másik a Bodos előtt. A Rakattian kettő. A Mocziaron egy. Gyümölcskert egy. A Beke Bálint kertjében három almafa. A Jobbagy János kertje alatt egy piros almafa. Esketéstől 12 dénár. Vidékitől is 12 dénár. Kereszteléstől egy tyúk, egy kenyér. Komáktól egy-egy pénz. Temetéstől 12 dénár. A fejedeleméből octava. Kenderföld úgy vagyon, mint a falué.

Templomhoz való jövedelem

Vagyon egy almás kert, kit több paraszt ember kertjével egyetemben Pap kertjének hívnak. Amely kert mintegy 32 forintot érő. Ez egy kert a Poronyan vagyon. Más kert vagyon

¹⁶⁶ Hernádzsadány →[Szk. Ždaňa], Abaúj vm.

¹⁶⁷ minden járulékból

¹⁶⁸ Április 23 – szeptember 29.

¹⁶⁹ Eszkáros →[Szk. Skároš], Abaúj vm.

¹⁷⁰ Jablonca →[Szk. Silická Jablonica], Torna vm. A szöveget röviddel 1609 után jegyezték le

a Kergesben. Harmadik az Abraham Laazan. Ezeket mostani szükségében a község a Prédikátornak adja segítségére, hogy vegye hasznát, *ex beneplatito*. A templomhoz való örökségeknek jövedelme két hites egyháziaknak kezében járjon, és vagy a templomnak, vagy a parókiának szükségére s építésére fordíttassék. És minden esztendőben, mikor új bírót tesznek, a Prédikátor jelenlétében esztendőnként számot adjanak, kit a Prédikátor az esperesnek minden generális synodusban tudtára adjon. Maga szükségére a falu ne fordítsa, különben ha cselekednék, [...] büntetésüket nem kerülik el.

ARDO¹⁷¹

Vagyon Papsághoz való föld három nyomásban, (két) annyi, mint egy jobbágy házhoz. Egyik Sors nyomásnak mondatik, ebben két föld vagyon, négy köbölnek való. *Vagyon Malos föld, egy köbölnek való, Bíró földnek is mondatik. Egy föld azon Sors nyomásban, 2 köböl. Hozzu Telekben is két annyi vagyon, mint egy jobbágyinak. Apro kötél azon Sors nyomásban, három szapunak való. Falu végében is három szapu. Kis telek azon nyomásban, 1 köböl. Deter alja 1 köböl. Sors torkában három szapu.* A második nyomásban, mely Felteleknek hivattatik, ebben is két föld vagyon, három köbölnek való. *Ezen nyomásban, két al Telek vagyon, 3 köböl. Két Egger koczier, 4 köböl. Jolaton is vagyon két annyi, 3 köböl. Egy Tobolika vagyon, három szapus.* Harmadik Fej földeknek hivattatik, két föld vagyon, négy köbölnek való. *Kert aljának hivattatik, három szapus. Hidi föld kettő, három szapus. Kettő Nierges, 2 köböl. Vendegi mező 2 ½ köböl. Kecse rúgás 3 köböl. Batronia kettő, 3 köböl. Zombolia három-három szapus. Giakor alma egy föld, 1 köböl.* Rét, valamennyi egy házhely jobbágysághoz vagyon, két annyi. A fejedelem dézsmájából, mindenből octava.

Minden egész jobbágy kepe búzát, hatvan kévéjével. Félhelyes fél kepe búzát, azaz manipulos 30. Zsellér egy köböl zabot. Özvegyasszony három sing vásznat. Esketéstől 12 dénárt. Vidékitől is, ha Prédikátort hoz is, ugyan 12 dénárt. Ha meg nem hoz, amennyiben megalkudhat vele. De a megyéstől ugyan nem vehet többet. Kereszteléstől egy tyúk, egy kenyér, komapénz egy-egy pénz (*a Prédikátoré, és ha a Mesternek akarja megadni, szabadságában vagyon*). Temetéstől 12 dénárt, melynek fele a Mesteré.

Mesterség jövedelme

Minden jobbágytól három-három szapu búza és tíz-tíz pénz. A félhelyes másfél szaput és öt pénzt. A guzsalyával kereső özvegyasszony három sing vásznat, avagy öt pénzt. A zsellér tíz pénzt. Temetéstől 6 dénárt. *Öröklevél írástól 12 dénár, mind vidékiektől, mind lakosoktól.*

VENDÉGI¹⁷²

Papsághoz való ház vagyon, melyhez helyföld vagyon két nyomásban. Az egyik nyomás malom felé vagyon. *A nyomásban a Nagy malom felé, egyik szerben, három szapus. Kis malom feliben egy köböl. A közép oldalban is 1 köböl. A földlábban, az is egy köböl. A Pallo szerben három szapus. A Mező szerben 3 köböl.* A másik nyomás Ulesnek mondatik, ebben három szapu búza alá való föld vagyon. *Az Ules nyomásban vagyon egyköblös, kit ugyan Ules földnek hívnak. Az [...]ik szer föld, [...] fejnek hívják, 1 köböl. A Feltelekben 1*

¹⁷¹ Hidvégardó, Torna vm. A szöveget 1610 körül jegyezték le, a betoldások a 17. század első harmadából valók.

¹⁷² Bódvavendégi →[Szk. Host'ovce], Torna vm. A szöveget 1610 körül jegyezték le, a betoldások a 17. század első harmadából valók. Töredékesen olvasható.

köböl. Azzon[...]ban három [...]. Toboliban [...]. [...] nyomásban, kit Mező földnek hívnak 3 köböl. Kenderföld [...] vagyon esztendőről esztendőre. Rét Ardo felé három darab vagyon. Egyik Híd elei, a másik Nagy föld. Harmadik Eghei elei. Másfelé egy vagyon (földlábban). Egy vagyon az Apro oszlásban is. A földlábban is egy vagyon. Minden jobbágy negyvennégy kéve búzát ad (*most, de régi törvény szerint 60 kéve volt*). Fejedelméből mindenből octava jár. A félhelyes huszonkét kévét. Esketéstől 12 dénár. Vidékiektől is úgy, vagy hoznak Prédikátort, vagy nem. Temetéstől 12 dénár. Kereszteléstől egy tyúk, egy kenyér. Minden komától egy-egy pénz. *A malomból, három kövűből, vasárnap estétől fogva hétfőn egész estéig mind a Papnak jár. Octava jár.*
Mesternek semmi nem jár.

LUCZKA¹⁷³

Vagyon Papsághoz való ház, melyhez sem föld, sem rét nincsen, hanem a templomhoz két darab szántóföld vagyon, melyeket ennek előtte a Luczkaiak szántottak, vetettek, kit kezűkből nehezen vett ki a Prédikátor, adaját letévén esztendőnként a templom szükségére. *A Pap vetheti be, ha a Pap nem vetheti be, az egyházfiú vesse be, az adaját letévén.* Vagyon egy darab rét is, ezt is ilyenképpen tőlük elvévén esztendőnként. A szántóföld két darab. Egyik réttel vagyon, annak harmincöt pénz (*az adaja*). A másik szántóföld rét nélkül vagyon, az adaja 31 dénár. (*Mely két darab szántóföld és egy darab rét, templom földjének neveztetik.*) Mely földeknek ennek utána való birodalmáról az eklézsiának ilyen deliberatioja vagyon, hogy esztendőnként az adaját megfizetvén a templom építésére, Pappól-Papra maradjon. Ennek peng az adaja a Prédikátor kezénél legyen, kire a bíró és egyházfiú reá vigyázzon, hogy a Papoknak változások miatt a templomtól a jövedelem el ne idegeníttessék.

Minden veteményből, búzából, rozsból, árpából, tatárkából egész dézsma jár, lencse és kender kívül, és a borsóból szemül adják meg a decimát. A dézsmát tartoznak behordani, de ily okon, hogy vagy egy forintot, vagy egy csöbör marczo¹⁷⁴ adjon. Szer tyúkkal egygyel-eggyel tartoznak minden jobbágyok, zsellérek kívül. A zsellér, aki csak tíz kévéig vethet is, egy kévével tartozik. Ha nem vethet peng, semmivel nem tartozik (*25 dénárral*). Az özvegyek semmivel nem tartoznak. (*Három sing vászonnal tartoznak.*) Esketéstől 12 dénár. Kereszteléstől egy tyúk. A komák egy-egy batkával tartoznak. *Vidéki komák egy-egy [...] tartoznak.* Rajból is dézsmával tartoznak. Két-két pénz váltópéng, akiből tized nem jut. Ha valamely lakos embernek juha vagy kecskéje a csorda között jár, azoknak az aprajából tized jár a Prédikátornak. Ahol peng tíz nem volna, váltópéng két-két peng. *A pásztor is hasonlóképpen tartozik.*

GÖRGŐ¹⁷⁵

Vagyon Prédikátorsághoz való ház, ahhoz vagyon egy szőlő, kit Kaytor szőlőnek neveznek. Vagyon egykövű malom, melynek csak a helyét találtam, mikor Isten ő felsége közikbe hozott vala, én azt velük megépíttettem. (*Paulus Görkei, ANNO 1607.*) Vagyon a ház előtt egy gyümölcsöskert, kit fogással a Prédikátornak kell tartani a tilalmas erdőből. (*Ezt el kell igazítani deliberatioval.*) És egy veteményeskert is vagyon. Vagyon három

¹⁷³ Ájfalucska →[Szk. Hačava], Torna vm. A szöveget 1610 körül jegyezték le, a betoldások a 17. század első harmadából valók.

¹⁷⁴ Márc = édes, erjesztett ital, méz, víz és csillagánizs keveréke.

¹⁷⁵ Tornagörgő →[Szk. Hrhov], Torna vm. Györkei S. Pál még 1624-ben is itt volt lelkész. A szöveget 1610 körül jegyezték le.

nyomásra való föld is, egy borona nyomásnyival nagyobb a Prédikátor földje az egészhelyeseknél. 1. Az Almas felé való nyomásban vagyon tizenegy hold föld. Az elsőt hívják Kerezt úti földnek, a másikat Vökeletnek, a harmadik Niriesnek. A 4. Gatainak, az 5. Paklan hídja előtt valónak. A 6. Zobogo kútjának, a 7. Füzikutinak, a 8. Keskennek. A 9. vagyon a Nagy Paklanon, a 10. a kis Paklanon. A 11. vagyon a Giertianos kútnál. Rét három darab vagyon arra a nyomásra, a föld végeken kívül. Egyik vagyon a Som szögön, másik Paklan elejében, de a víz elbontván a több rétekek egyetemben, nádak nőtték fel. Második vagyon a Paklan alatt. Harmadik vagyon a Hollo kő alatt, nyilas. Második nyomásban a hegy alá vagyon hat hold föld. Kettő a falu végén. Harmadik az úton alól, a tövisek között, a Köves telekben, 4. mindjárt ugyanott annak a végében, az úton felül, 5. vagyon a Péter háza torkon, 6. vagyon a Radvan szőlők alatt. A végén egy boglya szénát kaszálhatnak. Arra a nyomásra annál több rét nincs. Harmadik nyomásban Mehezke felé vagyon tizenhárom hold föld: 1. a Kő rakási, 2. az Atali, 3. a Moricz úti, 4. ugyan Moricz úti, 5. az alájáróban, 6. ugyanott, annak a végében a Leskőniben, 7. a Rakattia Czieri, 8. a Torna melléke, 9. az árok töve, 10. a Bodosdi, 11. a La hídjánál, 12. a Cziaba útjánál, 13. ugyanott vagyon. Rét kettő vagyon, egyik a Szena kertben, másik a tó szélén, a nyilasban. Minden egészhelyestől egy-egy kepe búza jár, úgymint ötven-ötven kéve búza. Egy-egy kepe tyúkot. Ha ki csak negyed rész helyföldet él is, meg kell mindennek a tyúkot adnia. Gyónópénz egy esztendőben egyszer, úgymint vízben hányó hétfőn,¹⁷⁶ minden külön kenyeres embertől két-két pénz. Esketéstől 12 dénár. Kereszteléstől egy tyúk, egy kenyér, komapénz egy-egy pénz. Temetéstől 12 dénár, fele a Mesteré. Aki helyet nem bír, pásti zsellérnek hívják, tartozik egy-egy köböl rozssal. Özvegyek három-három sing vászonnal. A király számára való tizedből, mind búzából, tavaszból, borból, bárányból, méhből, mindenféléből, valamit a királynak megtizedelnek, abból nyolcad rész jár. Az octavának fele a Schola Mesteré. *Rázás kert¹⁷⁷ egy, káposztáskert kettő az úré mellett. Kenderföld három vagyon a szántóföldek között, Zaz árok tövében, Zaz Keskenyben, a Bodosdon egyik.*

Mester jövedelme

Először tizennégy helytől tizennégy kepe búza ötven kévéjével. Minden helytől hat-hat kéve búza, két-két icce bor. Az octavának fele. Temetéstől fele. Örökséglevél írástól 12 dénár jár (*mind vidékiektől és lakosoktól*).

ALMÁS¹⁷⁸

Vagyon Papsághoz való ház, amelyhez kétannyi föld vagyon, mint egy jobbágyhelyhez, két nyomásra. 1. A Görgő felé való nyomásban, tizenöt köbölre való földek vannak. 2. A Körtvelies felől való nyomásban, amint ítéljük, tizenhat köbölre való. A földeknek lábait a Pap tartozik kertelni. *Két kenderföld is vannak Körtvelies felé, és a harmadik Görgő felé, kiket megyés földeknek is hívnak.* Rét kétannyi, mint egy jobbágyházhoz. Vagyon egy szőlő, kit Pap szőlőnek hívnak, maga tartozik művelni. Két (*három*) gyümölcskert vagyon, egyik (*két*) szilvás, másik almás, ezeket Pap kertjének hívják. A fejedelem dézsmájából, mindenből octava jár.

Minden jobbágy, aki maga ekéjével szánthat, délig tartozik szántással. A cimborás is úgy, kiknek étellel, itallal tartozik a Prédikátor. Vagyon egy malom, aki noha szintén mostan

¹⁷⁶ Húsvét hétfőn.

¹⁷⁷ Valószínűleg olyan gyümölcsöskert, amelyből bizonyos számú „rázás” során nyert gyümölcs illetve a lelkészt.

¹⁷⁸ Szádalmás →[Szk. Jablonov nad Turňou], Torna vm. A szöveget 1610 körül jegyezték le, a betoldások a 17. század első harmadából valók.

puszta, mindazáltal ugyan Papsághoz való. *Minden külön kenyeres ember húsvétban tartozik két pénzzel, melyet gyónópénznek hívnak.* Esketéstől minden gazda, a völegény mellett lévő, egy-egy pénzzel tartozik. Vidékitől, akivel mint megalkudhat. Kereszteléstől egy tyúk, egy kenyér, komapénz egy-egy pénz. Temetéstől semmi nem jár. Minden gazda egy-egy kepe búzát ötven kévéjével, és ehhez egy-egy tyúk, melyet kepetyúknak hívunk. Eből a Mesternek a Prédikátor tizennégy kepevel tartozik. Minden zsellér egy-egy köből zabbal tartozik (*de mivelhogy a zsellérek zúgolódva és alkalmatlan órában jönnek a munkára, teljességgel az egy köbölt idejekorán adja meg, és ne járjon semmi munkára*).

Templom jövedelme

Templomhoz való három földek vannak. Aki beveti, tizeddel tartozik az egyház épületére. Vagyon két szőlő is. Diófák három helyen vannak a szőlő alatt. Rét három vagyon. Egyik a Geczőben, 2. a Harsasban, 3. az István deák szőlője alatt (*egyik a Benesben, 2. Nagy rét, 3. Cziakon*).

Mester jövedelme

A Mesternek a Prédikátor tizennégy kepe ad. Minden lakos, akinek szőlője vagyon hegyünkön, öt-öt icce borral tartozik. És a Gorgeiek kívül, kik három-három iccét adnak, minden egyéb helyben lakozó vidékiek öt-öt iccével tartoznak. Temetéstől szabad akarhatja szerint, aki mit akar adni. Gyermektanítástól, akivel mint megalkudhat. Levélírástól az itt valók semmivel nem, de a vidékiek 12 dénárral. Ha valami derék dolgot irat vidéki, akivel mint megalkudhat. A harangozás a Mester dolga és tiszte.

KEÖRTVELIES¹⁷⁹

Vagyon Prédikátorsághoz való ház, melyet mostan a régi schola helyén építettek. Melyhez két nyomásra vannak földek. Egyik nyomást Kergesnek hívják. Abban vannak földek, a szőlő aljával együtt hét. A másik nyomást Poronianak hívják, abban kilenc föld vagyon. Kettő a malomnál, egy a Cristonal, egy a kert mögött, a ligeten is egy, Tobolykan egy, a Kerges hídjánál egy, a Poroniain kettő. Rét a Poronia alatt kettő vagyon, Pap réjtjének hívják. Gyümölcsfák vannak az úr szőlője alatt és mellette a Poronian is, a szántóföld végén. A kender szer végén is egy almafa vagyon. A malom felett is vagyon kettő (*szelid almafa, vadalmafa és vadkörtevény fa is vagyon*). *Az apró földek között kenderföld kétannyi vagyon, mint egy jobbágy hely után.*

Minden ember, akinek öt kepe búzáig vagyon, harminckét (*huszonnyolc*) kévét ad. Akinek harmadfél kepeig vagyon, 14 kévét. (: Azelőtt, akinek harmadfél kepe búzája volt, egyebet nem adott egy köből zabnál. :) Aki búzát ad, egy-egy kepe tyúkkal is tartozik. Minden zsellér egy-egy köből zabbal. Özvegyasszony a Prédikátornak egy nap szolgálni tartozik. Valakinek szőlője vagyon, minden tíz-tíz icce borral. Szántani, valakinek magának ekéje vagyon, aki cimborával szánt is, egy délig tartozik, egyszer esztendőben a Papnak. A Prédikátor a szántóknak étellel tartozik. Az úr malmából minden pénteken sabbathale. Esketéstől 12 dénár. A menyasszonytól egy keszkenő. Vidékiek, ha Prédikátort hoznak, 12 dénár, ha nem hoznak, amennyiben megalkudhatnak. Kereszteléstől egy tyúk, egy kenyér. Minden koma egy-egy pénz. Temetéstől 12 dénár. A fejedelem dézsmájából, mindenből octava.

¹⁷⁹ Körtvélyes →[Szk. Hrušov], Torna vm. A szöveget 1610 körül jegyezték le, a betoldások a 17. század első harmadából valók.

Mester jövedelme

A Mesternek jár öt-öt (*négy-négy*) icce bor, mind ott valótól, mind vidékitől. Ötödfél köből búzát ad a falu. Minden külön kenyeres, aki bort, búzát ad, tíz-tíz pénzt is ad. Aki bort, búzát nem ad, tizenöt pénzzel tartozik. A halott pénznek fele. Az örökséglevél írástól mit adjanak, arról végezzenek. (*A lakosok 12 dénárt adnak.*) A vidékiek 50 dénárt. Tanúvalástól, ha beíratja, mindentől négy-négy pénzt (*a vidéki ad, a lakosok semmivel nem tartoznak*). Apró levél írástól nem tartoznak.

Templomhoz való jövedelem

Vagyon egy föld a Poronia hídjánál, Kassai kilenc szapu megy bele. A Kerges útjánál is egy vagyon, három köbölre való. A malom előtt is egy fél köböl alá való. Ezekből a templom szükségére két dézsma jár. Vagyon egy gyümölcsöskert, Szent Anna asszony templomához való kertnek hívják, annak a gyümölcse a templom szükségére jár. A Góz kútjánál vagyon egy néhány almafa a templomhoz. A Kerges fejben a szakadáson vagyon egy szántóföld (*három köbölnek való*).

ZILAS¹⁸⁰

Aki maga szánt, adott régen egy kepét, ki cimborával, ketten adtak egy kepét. A zsellér az ő értéke szerint, aki jobban bírta magát, fél köböl búzát vagy rozst. Ki szegényebben, egy szaput. Özvegyasszony három sing vásznat. Háza vagyon a Prédikátornak.

Szántóföldek. A malom alján kétköblös föld, másutt a halomban nyolc- vagy kilencköblös, harmadik helyen a Szeles kötélben ötköblös. *Vannak három nyomásban. 1. nyomásban, malom alján 7 köbölre való. 2. Veczien patak nyomásban 8 köblös. 3. Kis völgye nyomásban 1 köblös.* Rét. Egyik a Nieresben, másik a Zekesen, harmadik a hídon túl, Ragia nevű. Egy szőlő parlag az Aczokban. *Kit régen egy szántóföldnek irtotta meg, kiből dézsma a Papnak jár. Immár maga szabadságában, ha bevetetheti, éppen ha mással vetteti, a dézsmáját veheti el.* Esketéstől 12 dénár, egy kalács, egy kendő. A vidékiektől is aszerint. Kereszteléstől egy kenyér, egy tyúk. A komáktól egy-egy pénzt a Prédikátornak. Halott temetéstől 12 dénár (*fele a Mesteré*). A malomból, kiben két kő forog, minden pénteken napfelkeltétől fogva napnyugtáig a malom vám a Prédikátoré, a molnáré a harmada. A falu végén egy diófa. *A fejedeleméből octava jár.*

Mester jövedelme

Minden helyes fél-fél köböl búzát ad. A félhelyes egy szaput ad. Zsellér fél szaput ad. Temetéstől 12 dénár, kinek a fele a Mesteré.

Comiati filialis¹⁸¹

A Prédikátorral amint megalkudhatnak, a nemesekkel együtt a község, az volt a fizetés. Vagyon két darab föld mind egy nyomásban, Szeles aljú földnek hívják, melyeket a nemesek bírnak. Harmadik földet jelentenek, hogy volna, de nem tudják valóban. Vagyon Prédikátorsághoz való házhely, mely elpusztult és a helye is alig ismerszik. Kereszteléstől, esketéstől, temetéstől, mint Zilason.

¹⁸⁰ Bódvaszilás, Torna vm. A szöveget 1606 és 1611 előtt jegyezték le, a betoldások részben 1611-ből, részben a 17. század első harmadából valók.

¹⁸¹ Komjátí, Torna vm.

Vagyon harmadik föld is, Pap kútjának hívják. Zentandراسi határban, a Czikos tóban három hold föld egy széltében. A Pap kútjánál való földnek a lábja rét. ANNO Domini 1611. die 13 Junii. Seniore Georgio Tardi, Pastore eius temporis Zilasiensi Andrea Szepsi[?].¹⁸²

Nadasdon¹⁸³ sem ház, sem rét, sem szántóföld nincsen, hanem szemül búzát adnak, mint megalkudhatnak. *Mesternek Nadasdrol 3 köből búzát adnak szakasztva.*

Zent Andras¹⁸⁴

Minden maga szántó ember ad egy köből búzát, aki mással szánt fél köblöt. Zsellér egy szaput. Özvegyasszony három sing vásznat. De ordinarie így járt, hogy minden, aki maga szánt és helyföldet bír, ad negyvenkét kévét. Aki cimborával, manipulos 25. Zsellér fél köblöt. Vagyon háza a Prédikátornak. Szántóföldje minden szerben egy-egy hold föld, amely a Prédikátor háza alatt vagyon, mintegy kilenc szapu megy bele. Rét egy vagyon. Esketéstől, kereszteléstől, temetéstől, mint Zilason.

Kovaczi,¹⁸⁵ Szent András egy bíróság alatt vagyon, a templomok közepette vagyon. Egyik szer Szent Andras, másik Kovaczi, ott a házhelyre, hogy Papsághoz való volna, nem emlékeznek. De szántóföldje minden szer földre egy-egy vagyon. Rét egy vagyon.

Rako¹⁸⁶

Ki maga szántott, adott egy köből búzát, ki mással szánt, fél köblöt. Zsellér egy szaput. Özvegyasszony 3 sing vásznat. Se rétje, se földje, se háza nincsen, mert Zent Andrashoz tartozott.

Lenke:¹⁸⁷ Aki maga szánt, egy-egy köből búzát ad [...].

A szolgálatban való régi törvény ez, hogy minden harmad vasárnap Rakon legyen a prédikáció. Zent Andrason délest. Lenkére minden vasárnap ki kell menni. Ha Zent Andrason reggel végez, Lenkere kell menni. Ha Rakon végez is reggel, Lenkere onnan is el kell menni.

THORNA¹⁸⁸

Papsághoz való házhely vagyon. Vagyon három nyomásra való szántóföld. Egyik Udvarnoki felé való nyomásban, egy egészhely föld, melyben tizedfél köből megy. Másik nyomás Ay felé vagyon és Nagy nyomásnak nevezzük, melyben úgy ítéljük, hogy 11 köből búza megy. Harmadik nyomás a kis mező Sarno felé, ebben hat köblöt remélünk, hogy bemegy.

Rét vagyon két darab, Papság házához való a város rétjén. Harmadik is vagyon, melyet az úr önagysága Magoczi Gáspár jóakaratójából adott volt (*rendelt volt az eklézsiahoz*), a

¹⁸² Az Úr 1611. évében, június 13. napján, Tardi György esperessége és Szepsi András szilasi lelkészsége idején.

¹⁸³ Tornanádaska, Torna vm.

¹⁸⁴ Tornaszentandrás, Torna vm. Tornaszentandrás 1606-ban még anyaegyház volt, 1620-ban újra az.

¹⁸⁵ Kovácsi → Tornaszentandrás, Torna vm.

¹⁸⁶ Bódvarákó, Torna vm.

¹⁸⁷ Bódvalenke, Torna vm.

¹⁸⁸ Torna → [Szk. Turňa nad Bodvou], Torna vm.

Boldva mellett a nagy rét végén. Volt két szőlő a vár alatt, melyek a gondviseletlenség miatt elparlagosodtak, kiről az eklézsia deliberaljon. Esketéstől 12 dénár, helyestől. (*Mindekitől.*) Ha pedig vidékre visznek leányt vagy asszonyembert, Prédikátort övelük nem hoznak, amint megalkudhatnak az itt való Prédikátorral. Hol pedig hoznak, azé, aki megesketi. Kereszteléstől egy tyúk, és minden komától egy-egy pénz. *A pénznek a harmada a harangozóé.* Temetéstől semmit nem adnak.

Templomhoz való jövedelem

Aki a templomban temetkezik, attól 1 forint jár. A templom, avagy schola szükségére fordítsák! Két vetés vagy a templomhoz a Torna vize mellett. Egy szőlő.

Mesterség jövedelme

Ad a város a Mesternek készpénzt, tizenkét forintot esztendőnként. De mivelhogy négy polgár szedi azt ki, ötven pénze azoknak jár. A malomból vasárnap három órától fogva délután, hétfőn délután három óráig az úr önagysága jóakaratajából (*rendeléséből*), ami jut a Mesteré, kivéven a harmadát abból a molnár. Szadelei dézsmából octava pars őszi és tavaszi veteményből és borból. Halott temetéstől 12 dénár. Valamit a Tornai bíró vele írat, abból neki semmi fizetése nem jár. Ha pedig len vagy vidéki, vagy itt való valaki város könyvében emlékezetre valót beíratat, 12 dénárt ad. Gyermekektől, amíg Donatust tanul 25 dénárt. Azután grammaticusig 50 dénárt. Ezután ha feljebb megy a tanúságban, 75 dénárt. Mégis tovább menvén, 1 forint. Annál is feljebb épülve, alkudják a Mesterrel.

Harangozó jövedelme

Minden külön kenyeres hét-hét pénzzel. Temetéstől 8 dénár. A Prédikátor tartozik két kalongya búzával és két kalongya [rozzs]al a két faluból, Aybol és Usvarnokiból. Koma-pénzből, hogy vizet viszen a keresztségre két, avagy három pénzt. Mikor a templomban esküvésre a menyegzős nép felmegy, a Dorosba az egyház ajtajának felnyitásától tartozik két pénzzel.

Filiales Udvarnoki, Ay¹⁸⁹

Minden földi veteményből, búzából, rozsból, árpából, zabból, kenderből, lenből, lencséből, borsóból, lednekből igaz egész tized jár. Minden gazda egy-egy tyúkkal tartozik, melyet kepe tyúknak hívnak. Ezeknek felette valamely gazda disznót, barmot tart és ludat, azokból is tizeddel tartozik. Eggyel e felül, ha száz volna is, semmivel nem tartozik. Tíz-nél alább való számú malacokból két-két pénzzel tartoznak, mely váltópénznek neveztetik. Lúdtól nem tartozik váltópénzzel. (*A szopó malacokból, ha száz volna is, eggyel tartozik. Lúd fiúból, ötön felül, ha száz volna is, csak eggyel tartozik.*) Esketéstől 12 dénár. Vidékiek is 12 dénárral tartoznak, vagy hoznak Papot, vagy nem. Kereszteléstől egy tyúk, valamennyi koma egy-egy pénzzel tartozik. Ez két falu dézsmáját Udvarnokiak és Ajiak tartoznak barmokkal szekereken behordani, és a tagban rakni, kiért egy forint jár áldomásban (*és itatra vagy egy légely ser, avagy löre*). *Rajból tized jár, ahol tized nem jut, váltópénz két-két pénz jár.*

Aÿ Per omnia similiter ac Udvarnoki, quod ad rationem decimarum attinet.¹⁹⁰ *Akinek tíz malaca vagy, egyik a Papé, ha hús, avagy száz volna is, a tíz felett ugyancsak az eggyel tartozik, és a tíz alatt valamennyi vagy, pénzzel tartozik, váltópénzzel.*

¹⁸⁹ Szádudvarnok →[Szk. Dvorníky], Áj →[Szk. Háj], Torna vm.

Mester jövedelme Udvarnokiból és Ayból

Udvarnokiból hat (*hét*) forint jár. Minden két-két ember egy szekér fát. Temetéstől tíz pénz, de csak akkor, mikor szolgál reá. Ayból is hat forint. Temetéstől 12 dénár, mikor szolgál reá.

Zaadeleiről is tizenkét pénz jár a Mesternek, mikor szolgál reá. Ha ki nem hívják ez három helyből, semmivel nem tartoznak. Zaadeleiről is fával nem tartoznak.

Harangozónak ez két helyből Szaadeleiről, Mehezkevel¹⁹¹ egyetemben, minden külön kenyeres ember hét-hét pénzzel tartozik.

Ha penig ez két helyben Zaadelejen és Mehezken halott esik, és ha a harangot megvonatja Tornan a harangozóval, tehát nyolc-nyolc pénzzel tartoznak.

Nota. Zaadeleoi ember, noha régi szokás szerint Tornához tartozott prédikációra járni, mindazáltal nem tartozott semmit fizetni a Prédikátornak, hanem csak a Mesternek és harangozónak. Mert az úrnak adják Zaadeleiről a dézsmát törvény szerint, és az úr fizet meg értük. Mivelhogy penig Zaadelei vagyon közel fél mélyföld¹⁹² Tornához, ahová az öreg vén népek és gyermekes emberek és gyermekek nem járhatnak Tornara a messzeség miatt, ő maguknak maguk fizetésén közébe járó Prédikátort noha tartanak, mindazáltal a Mester és harangozó jövedelmét, ide fel megírott régi törvény szerint, ugyan megfizessék mind Mesternek és harangozónak. Mehezkeben ilyen conditioval, hogy Mehezke nem köteles Thornara prédikációra járni, sem fizetni a Thornai Prédikátornak, hanem szabad vele, vagy Tornara jár, avagy [Zaadeleire].

BARKA¹⁹³

Vagyon Papsághoz való ház, melyhez semmi szántóföld nincsen, hanem a kis hídnál vagy egy darab rét a hegyeken, kit mód nélkül, eklézsia híre nélkül a falu a pásztornak adott, holott annak előtte való időkben Menyhárt Prédikátor bírta, melyet most is az eklézsia visszaítélt. (*Falué, kit néha a Papnak engednek, néha a pásztornak, néha az egyház szükségére fordítják az árát, amin eladhatják a rétet.*)

Minden földi veteményből, lencse és kender kívül, decima jár. A borsóból szemül adják meg. Ezt tartoznak behordani. Egy-egy kepegyükkel is tartoznak. Minden helyes jobbágy egy-egy szekér fával tartozik. Amely zsellérnek vetése nincs, négy-négy pénzzel tartozik. Esketéstől 12 dénár. Ha vidékre visznek leányt vagy asszonyembert, a vidéki vendégek egy-egy pénzzel tartoznak. Kereszteléstől egy tyúk és minden koma egy-egy fillért ad. Özvegyasszony semmivel nem tartozik. Szent György napján¹⁹⁴ a falunak tartozik a Prédikátor ebédvel és egy csöbör sörrel. *Ha a Prédikátornak az egy-egy szekér fát meghozzák. Ha penig a Prédikátor nem kívánja a fát, semmivel nem tartozik a Pap nekik. Ha sör nem volna, a Pap a fahordásért egy forint árú borral tartozik.*

¹⁹⁰ Áj mindenben Udvarnokihoz hasonló, ami a tizedet illeti.

¹⁹¹ Szádelő →[Szk. Zádiel], [Szádudvarnokokkal egyesítették →Zádielske Dvorníky]; Mész →[Szk. Včeláre], Torna vm.

¹⁹² fél mérföld = kb. 4 km.

¹⁹³ Barka →[Szk. Bôrka], Torna vm.

¹⁹⁴ Április 24.

[...]¹⁹⁵

Papsághoz való ház vagyon. Az egészhelyes jobbágy egy-egy köből búzát ad. Akinek szőlője vagyon, másfél köből bort ad, ennek az öt iccét asztal bornak hívják, mely öt icce borra, ha ki szüretig, avagy karácsonyig szert nem tehet, huszonöt pénzzel tartozik a Prédikátornak. Ha penig az úr bora ott éri, valamin az úr borának iccéje jár, annyi pénzzel tartoznak a Prédikátornak egy-egy iccétéért. Amely jobbágnak penig szőlője nincsen, egy köből búzával tartozik, a mellett harminckét pénzzel. És öt icce borral, amint odafel megírtuk. A zsellér penig ötven pénzzel tartozik és öt icce borral ut supra.¹⁹⁶ Az özvegyek három-három sing vászonnal. Kereszteléstől egy tyúkkal és valamennyi koma, annyi pénz. Halott temetéstől 12 dénár. Az esketéstől itt valók semmit nem adnak, hanem vidékiek, mikor innét leányt visznek, negyven pénzzel tartoznak.

Szántóföld mind a két mezőre vagyon. Egyikre kettő (*három*), melyet Hallgató dombnak hívnak. Egyik föld kétköblös, a másik egyköblös. A másikra négy vagyon, melyet Vatasinanak nevezünk. Egyik vagyon a vár útja mellett a falunak a felső végén, melyből a Prédikátornak tized jár. Mert Papsághoz való föld volt, de sok munkával tisztították ki, köből, tövisből és egyéb gazból, 4 köből megy bele. *Kenderföldet ígérték, hogy kimutatják.*

Rét három vagyon. Egy fele egy, mely a Kőrösön vagyon. Második is ugyanazon a mezőn, a falu réjtjén vagyon. Harmadik vagyon a Vatasinan, ugyana szántóföld mellett. Ezeknek lekaszáltatására magának vagyon gondja. Ha penig a falunak jóakarata és lekaszálja, egy forintra bor és ami elégséggel lehet. (*Két kenyérral tartozik.*)

Ami a három ünnepet illeti, karácsonyt, húsvétot és pünkösdöt, az Úr vacsorájához egy icce borral, a Prédikátor asztalára penig egy pint borral, azaz három ünnepre kilenc icce bort ad a falu. Báránya a falutól hat jár a Prédikátornak. Ha penig azokat meg nem adhatják, három forinttal tartoznak falutól.

HEJCE¹⁹⁷

Papsághoz való ház vagyon. Minden nyomásban szántóföldek, nyolc-nyolc köbölre való szántóföldek. Egyik az alsó ligeten vagyon, a másik a felső hegyen. *A felső nyomásban három. Egyik Marjasi, másik 9 lépés, harmadik öt lépés, egész földek, hét köből alá valók. A közép nyomásban 4 föld. 1. Agyag verem, 2. Egy kis völgy szer, 3. Egész hosszú föld, 4. Kender völgy, tíz köből alá való. A harmadik nyomás Alsó nyomásnak neveztetik, 4. 1. Alsó hosszú, 2. Közép hosszú, 3. Tanorok, 4. Kis kötél, 15 köből alá valók.* Szőlő kettő vagyon. Mely szőlőknek műveltetésére a Prédikátornak vagyon gondja. A fejedelem dézsmájából, a tizedből octava (*integra quarta*) jár. A borból és a méhből is hasonlóképpen. Rét nincsen.

Gyónó garaspénz két-két pénz. Kereszteléstől egy tyúk, egy kenyér (*komapénz*). Esketéstől 12 dénár, mind vidékiektől, s mind falubeliectől. Valaki dézsmát ad, tartozik a dézsmásnak egy-egy tyúkkal, abból is a negyedik a Prédikátoré.

Kendervégi földnek egy részecskéje, kit földlábnak hívnak, vagyon Mezaros Mihálynál, erről az eklézsia prospicialjon. Kenderföld vagyon az alsó Nagy Hosszúnak a végében.

¹⁹⁵ A helység beazonosítása bizonytalan. A szöveget 1610 körül jegyezték le.

¹⁹⁶ mint fent

¹⁹⁷ Hejce, Abaúj vm. A helység beazonosítása bizonytalan. A szöveget 1610 körül jegyezték le.

Mesterség jövedelme

Minden dézsmaadó ember, vidéki és falubeli, egy-egy köből borral tartozik nyolc iccájével. Gyermektanítástól egy-egy köből bor, harminc iccájével. Temetéstől nyolc pénzt adnak. Asztaltartástól a Prédikátor tartozik.

Örökséglevél írástól 25 dénár. Ha vidéki embernek vagy ír, vagy csak olvas is tanúvallás levelet, 8 pénzzel tartozik.